

การศึกษาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมทางสังคมและการมุ่งอนาคตของนักสังคมสงเคราะห์
ที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานที่ตั้งอยู่ในสถานสงเคราะห์เด็กบ้านราชวิถี
กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

THE STUDY OF SOCIAL ETHICAL BEHAVIOR AND FUTURE ORIENTED
OF THE SOCIAL WELFARE WORKERS WORKING IN THE AREA
OF RAJVITHI ORPHANAGE, MINISTRY OF SOCIAL
DEVELOPMENT AND HUMAN SECURITY

โดย
นายอิทธิชัย รักษาณรงค์

การศึกษานี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารสังคม บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

พ.ศ. 2550

การศึกษาอิสระ การศึกษาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมทางสังคมและการมุ่งอนาคตของนักสังคมสงเคราะห์ที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานที่ตั้งอยู่ในสถานสงเคราะห์เด็กบ้านราชวิถี กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

The Study of Social Ethical Behavior and Future Oriented of the Social Welfare Workers Working in the Area of Rajvithi Orphanage, Ministry of Social Development and Human Security.

ชื่อนักศึกษา นายอิทธิชัย รักยานวงศ์

รหัสประจำตัว 494006

หลักสูตร สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต

ปีการศึกษา 2550

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ ได้ตรวจสอบและอนุมัติให้การศึกษาอิสระฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต เมื่อวันที่ 13 ตุลาคม พ.ศ. 2550

_____ คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรณราย แสงวิเชียร)

คณะกรรมการสอบการศึกษาอิสระ

_____ อาจารย์ที่ปรึกษา

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ณัฐษา สนิทวงศ์ ณ อยุธยา)

_____ กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ชัตติยา กรรณสูต)

_____ กรรมการ

(อาจารย์ ดร.ทิพาภรณ์ โพธิ์ถวิล)

การศึกษาอิสระ	การศึกษาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมทางสังคมและการมุ่งอนาคตของนักสังคมสงเคราะห์ที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานที่ตั้งอยู่ในสถานสงเคราะห์เด็กบ้านราชวิถี กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ The Study of Social Ethical Behavior and Future Oriented of the Social Welfare Workers Working in the Area of Rajvithi Orphanage, Ministry of Social Development and Human Security.
ชื่อนักศึกษา	นายอิทธิชัย รักยานวงศ์
รหัสประจำตัว	494006
หลักสูตร	สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต
ปีการศึกษา	2550

บทคัดย่อ

การศึกษานี้เป็นการศึกษาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมทางสังคมและการมุ่งอนาคต ของนักสังคมสงเคราะห์ที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานที่ตั้งอยู่ในสถานสงเคราะห์เด็กบ้านราชวิถี กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 96 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และ การทดสอบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นหญิง อายุระหว่าง 20-29 ปี มีอายุราชการ 1-10 ปี มีการศึกษาระดับปริญญาตรีเป็นส่วนใหญ่ และ ส่วนใหญ่เป็นพนักงานราชการ

ข้อมูลด้านพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคม

นักสังคมสงเคราะห์ที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานที่ตั้งอยู่ในสถานสงเคราะห์เด็กบ้านราชวิถี กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์มีความซื่อสัตย์อยู่ในระดับปานกลาง มีความเสมอภาคและความยุติธรรมอยู่ในระดับปานกลาง มีความเมตตาอยู่ในระดับต่ำกว่าระดับปานกลาง เล็กน้อย มีการเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีความกตัญญูทุกเวลาที่อยู่ในระดับปานกลาง

ข้อมูลด้านการมุ่งอนาคต

นักสังคมสงเคราะห์ที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานที่ตั้งอยู่ในสถานสงเคราะห์เด็กบ้านราชวิถี กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์มีการมุ่งอนาคตอยู่ในระดับต่ำกว่าปานกลางเล็กน้อย

ความแตกต่างของลักษณะการมุ่งอนาคตและพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคมจำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล

บุคคล

จากการศึกษาความแตกต่างของพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคมและการมุ่งอนาคตพบว่า เพศหญิงมีพฤติกรรมความเสมอภาคและความยุติธรรม ความเมตตา และ ความกตัญญูกตเวที สูงกว่าเพศชาย ส่วนตัวแปรด้านอื่นๆไม่แตกต่าง

ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะการมุ่งอนาคตกับพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคม

ลักษณะการมุ่งอนาคตมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความซื่อสัตย์ ความเมตตา และการเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาในครั้งนี้ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะต่อการเสริมสร้างจริยธรรมในการทำงานตามกรอบจรรยาบรรณของนักสังคมสงเคราะห์ โดยรัฐควรมีนโยบายให้หน่วยงานที่มีบุคลากรปฏิบัติงานด้านสังคมสงเคราะห์ หรือ มีบุคลากรที่มีหน้าที่ในการให้บริการประชาชน จัดอบรมเสริมสร้างจิตลักษณะที่สำคัญ เพื่อให้บุคลากรเหล่านั้นมีความพร้อมด้านจิตใจที่จะทำหน้าที่ให้บริการแก่ผู้รับบริการที่มารับบริการอย่างมีความสุขโดยเน้นการจัดอบรม-ส่งเสริมทางด้านความรับผิดชอบ ด้านคุณธรรม ความซื่อสัตย์ ความเมตตา ฯลฯ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ปฏิบัติงานทางด้านสังคมสงเคราะห์ เนื่องจากผู้ปฏิบัติที่เกี่ยวข้องทั้งหมดเป็นผู้ปฏิบัติงานที่ให้บริการประชาชนเป็นสำคัญ

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาอิสระฉบับนี้สำเร็จลุล่วงตามความมุ่งหมายได้นั้น ผู้ศึกษาต้องขอกราบ
ขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ณัฐฐา สนิทวงศ์ ณ อยุธยา อาจารย์ที่ปรึกษาของผู้ศึกษา อาจารย์
ในหลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิตทุกท่าน ที่ได้ให้ความรู้ คำปรึกษา คำแนะนำ
แก้ไขข้อบกพร่องตลอดจนช่วยเหลือและแนะนำด้านการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ ท่านเสียสละ
แรงกายแรงใจ รวมถึงเวลาอันมีค่าของท่าน อีกทั้งยังให้กำลังใจ ความเมตตาและคอยตักเตือนผู้
ศึกษาเสมอมา ผู้ศึกษารู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็นที่สุด

ขอขอบพระคุณคุณครูณ พรณธรรม หัวหน้าสำนักงานพัฒนาสังคมและสวัสดิการ
กรุงเทพฯ (ป้อมปราบฯ) ที่ให้ความกรุณากับข้าพเจ้าในการดำเนินการศึกษาตลอดเวลา

ขอขอบพระคุณพี่ๆ เพื่อนๆ นักศึกษาในหลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารสังคม รุ่น 14 ทุกท่าน และ พี่น้องที่สำนักงานพัฒนาสังคมและสวัสดิการกรุงเทพฯ
(ป้อมปราบฯ) ทุกท่านที่ให้การช่วยเหลือและให้กำลังใจกับข้าพเจ้าเป็นอย่างดีตลอดมา

ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ คุณอามนต์ชิตา เพิ่มกิจสุวรรณ (ที่ล่วงลับไปแล้ว)
คุณอาปฐมภักดิ์ พชรวงศพร คุณอาพรทิพย์ คชวิน และน้องๆ ในครอบครัวรักษานูวงศ์ที่คอยเป็น
กำลังใจให้ผู้ศึกษาได้ประสบความสำเร็จในการศึกษาครั้งนี้

อิทธิชัย รักษานูวงศ์

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ตั้งแต่ในอดีต ข้าราชการเป็นกลุ่มบุคคลที่เป็นกำลังสำคัญในการบริหารประเทศให้เกิดความเรียบร้อยและความเจริญรุ่งเรืองของคนเหล่านี้ควรที่จะต้องเป็นทั้งคนดีและคนเก่งแม้แต่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯก็ทรงต้องการข้าราชการที่เป็นทั้งคนดีและคนเก่ง ในพระบรมราโชวาทที่ประทานในพิธีพระราชทานปริญญาบัตร และ ในโอกาสต่างๆทรงเน้นให้ทุกคนเป็นทั้งคนดีและคนเก่งเช่น

พระราชดำรัส พระราชทานแก่คณะคณาจารย์โรงเรียนต่างๆ ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน 18 มีนาคม 2523ว่า "...ผู้ที่มีความสุจริตและบริสุทธิ์ใจ แม้จะมีความรู้ที่ย่อมทำประโยชน์ให้แก่ส่วนรวมได้มากกว่าผู้มีความรู้มากแต่ไม่มีความสุจริตไม่มีความบริสุทธิ์ใจ..."

พระบรมราโชวาท พระราชทานแก่นิสิตที่สำเร็จการศึกษาจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 12 กรกฎาคม 2499 ทรงเน้นความมีคุณธรรมดังนี้ "...การที่จะประกอบกิจใดๆ ให้เจริญเป็นผลดีนั้น ย่อมต้องอาศัยความอดสาหะพากเพียร ความซื่อสัตย์ สุจริต เป็นรากฐานสำคัญ และพร้อมที่จะบำเพ็ญประโยชน์ให้เกิดแก่ส่วนรวมตามโอกาสอีกด้วย..."

แม้พระราชดำรัสที่พระราชทานแก่คณะบุคคลต่างๆ ในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา ณ ศาลาดุสิดาลัย 4 ธันวาคม 2533 ก็ทรงเน้นให้ทุกคนทำหน้าที่ของตนเองว่า "...ทุกคนในชาติมีหน้าที่ของตัว และถ้าแต่ละคนทำให้ได้ ทำอย่างเข้มแข็ง ซื่อสัตย์ สุจริต ประเทศชาติก็ย่อมต้อง ปลอดภัย และก้าวหน้าไปอย่างดี..."

นอกจากนั้นให้เป็นคนดีแล้วพระองค์ท่านยังชี้ให้เห็นลักษณะที่ไม่เหมาะสมในพระบรมราโชวาท ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ณ หอประชุมจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 12 กรกฎาคม 2522 ว่า "...คนที่ไม่มีความสุจริต คนที่ไม่มีความมั่นคง ชอบแต่ makkelijk ไม่มีวันจะสร้างสรรค์ประโยชน์ส่วนรวมที่สำคัญอันใดได้ ผู้ที่มีความสุจริตและความมุ่งมั่นเท่านั้น จึงจะทำงานสำคัญยิ่งใหญ่ที่เป็นคุณ เป็นประโยชน์แท้จริงได้สำเร็จ..."

จากพระบรมราโชวาท พระราชดำรัส ที่ทรงประทานให้กับบุคคลต่างๆทั้งที่เป็นบัณฑิตและคณะบุคคลต่างๆในข้างต้นแสดงให้เห็นว่า พระองค์ท่านทรงห่วงใยพสกนิกรของท่านมาตั้งแต่บุคคลเหล่านั้นได้สำเร็จการศึกษา และเข้าทำงานในสถานที่ต่างๆ ทรงเตือนสติบุคคลเหล่านั้นให้ยึดถือการปฏิบัติงาน ด้วยความมีสติ ให้สร้างความยั่งยืนให้กับตนเอง งดเว้นการปฏิบัติที่ไม่

เหมาะสมเพื่อในอนาคตบุคคลเหล่านั้นจะสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ อยู่ดีกินดี เป็นการมุ่งอนาคตให้ผู้ปฏิบัติงานได้เห็นคุณค่าในสิ่งต่างๆที่พระองค์ท่านได้ตกเตือนไว้

สภาพสังคมไทยในปัจจุบันนี้เต็มไปด้วยปัญหาหามาหลาย ทั้งปัญหาอาชญากรรม ปัญหาทางเศรษฐกิจ การเมือง และปัญหาความเสื่อมโทรมในสังคม ซึ่งปัญหาที่เกิดขึ้นนี้สืบเนื่องมาจากความเจริญทางด้านวัตถุ และเทคโนโลยีรุดหน้าไปอย่างรวดเร็ว ส่วนความเจริญทางด้านจิตใจและจริยธรรมไม่ได้เจริญตาม หรือเป็นสัดส่วนที่เหมาะสมกับความเจริญทางวัตถุธรรม จนดูประหนึ่งว่าจิตใจหรือจริยธรรมถูกมองข้ามไป โดยสามารถพบเห็นได้จากข่าว สถานการณ์ปัจจุบัน ที่มีการแก่งแย่งชิงดีกัน มีการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของบุคคลอื่น มีการขโมย ปล้น ใจ ฆ่า อยู่มาหลาย ซึ่งเป็นความเสื่อมทางจริยธรรมของประชาชน (ภัทรา นิคมานนท์. 2517 : 1) จนในที่สุดก็ไม่สามารถรักษาอารยธรรมให้รุ่งเรืองต่อไปได้ (อนุสรณ์ อรรถศิริ. 2516 : 2-3 ; อ้างอิงมาจากบุญเยี่ยม มีสุข . 2501 : 8) ดังนั้นปัญหาที่สำคัญที่ถูกกล่าวถึงมากที่สุดคือ**ปัญหาทางจริยธรรม** ซึ่งได้กลายเป็นปัญหาสากลของสังคมที่พัฒนาแล้ว ซึ่งมาจากพฤติกรรมหลายอย่างหลายประการของคนในสังคมไม่ได้มีการพัฒนาไปในแนวทางที่พึงประสงค์ของสังคมนั้นๆ (นวลเพ็ญ วิเชียรโชติ . 2520 : 1) อาการที่แสดงความเสื่อมโทรมไปจากศีลธรรมนี้คือการไม่ยึดถือคุณธรรมที่เคยปฏิบัติกันมาแต่ดั้งเดิม เช่น เคยซื้อสัตย์กลับคดโกงเห็นแก่ได้ เคยละอายที่จะเอาเปรียบหรือกอบโกยอำนาจก็กลับทำโดยปราศจากความละอาย เคยเอื้อเพื่อแสดงคุณธรรมความเมตตาด้วยน้ำใจก็กลับเป็นความเอื้อเพื่อเพื่อผลประโยชน์ตอบแทนหรือไม่เอื้อเพื่อเลย เป็นต้น

จากการศึกษาค้นคว้าด้านจริยธรรมของดวงเดือน พันธุมนาวิน (2528 : 1-3) ได้เสนอทฤษฎีต้นไม้อจริยธรรมที่แสดงถึงสาเหตุของการเป็นคนดีคนเก่งซึ่งก็คือการเป็นผู้มีพฤติกรรมจริยธรรมนั่นเองว่าเกิดจากจิตลักษณะใดบ้าง พบว่าพฤติกรรมการเป็นคนดีคนเก่งนั้นเกิดจากจิตลักษณะ 8 ประการ โดยแบ่งเป็นจิตลักษณะพื้นฐานที่เป็นส่วนของรากต้นไม้ 3 ประการ ได้แก่ สติปัญญา สุขภาพจิต และประสบการณ์ทางสังคม และจิตลักษณะที่เป็นส่วนของลำต้นอีก 5 ประการ คือ เหตุผลเชิงจริยธรรม ลักษณะมุ่งอนาคต ความเชื่ออำนาจภายในตน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และทัศนคติคุณธรรม ค่านิยม โดยกล่าวว่าจิตลักษณะพื้นฐาน 3 ประการที่รากของต้นไม้จริยธรรมอาจเป็นสาเหตุร่วมกับจิตลักษณะ 5 ประการที่ลำต้นเพื่อใช้อธิบาย ทำนาย และพัฒนาพฤติกรรมการเป็นคนดี คนเก่ง สำหรับการศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษาได้นำลักษณะมุ่งอนาคตมาใช้เป็นตัวแปรเพื่อศึกษาถึงผลของลักษณะมุ่งอนาคตที่มีต่อการพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมทางสังคมจะได้เป็นแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมทางสังคมต่อไปในภายหน้า

ผู้ศึกษาปฏิบัติงานในกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ซึ่งเป็นกระทรวงที่มีภาระหน้าที่ในการให้การคุ้มครองทางสังคมแก่ประชาชนทุกคนในประเทศไทย ให้คนไทยมีหลักประกันความมั่นคงในการดำรงชีวิต โดยการสร้างสถาบันครอบครัวและชุมชนให้เข้มแข็ง ภารกิจดังกล่าวของกระทรวงทำให้ข้าราชการ พนักงานราชการในกระทรวงจำเป็นต้องมีคุณธรรมเป็นแนวทางในการทำงาน เนื่องจากความรับผิดชอบในงานที่เกี่ยวข้องกับความสุขทุกข์ของผู้อื่นย่อมจะต้องอาศัยความรับผิดชอบและการคำนึงถึงผู้อื่นให้มากกว่าหรืออย่างน้อยก็เท่ากับการคำนึงถึงตนเอง ผู้ศึกษาจึงกำหนดที่จะศึกษาลักษณะทางคุณธรรมของข้าราชการ พนักงานราชการของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของ ข้าราชการ พนักงานราชการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานที่ตั้งอยู่ในสถานสงเคราะห์เด็กบ้านราชวิถี
2. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการมุ่งอนาคตของ ข้าราชการ พนักงานราชการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานที่ตั้งอยู่ในสถานสงเคราะห์เด็กบ้านราชวิถี
3. เพื่อศึกษาอิทธิพลของปัจจัยด้านข้อมูลทั่วไปที่มีผลต่อลักษณะการมุ่งอนาคตของข้าราชการ พนักงานราชการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานที่ตั้งอยู่ในสถานสงเคราะห์เด็กบ้านราชวิถี
4. เพื่อศึกษาอิทธิพลของปัจจัยด้านข้อมูลทั่วไปที่มีผลต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของข้าราชการ พนักงานราชการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานที่ตั้งอยู่ในสถานสงเคราะห์เด็กบ้านราชวิถี
5. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการมุ่งอนาคตกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของข้าราชการ พนักงานราชการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานที่ตั้งอยู่ในสถานสงเคราะห์เด็กบ้านราชวิถี

1.3 ขอบเขตของการศึกษา

ศึกษาเฉพาะข้าราชการ พนักงานราชการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานที่ตั้งอยู่ในสถานสงเคราะห์เด็กบ้านราชวิถี

1.4 นิยามศัพท์ที่ใช้ในการศึกษาวิจัย

เพื่อให้มีความเข้าใจการศึกษาเกี่ยวกับตัวแปรนี้ศึกษาไปในแนวทางเดียวกัน ผู้ศึกษาจึงได้ให้ความหมายการศึกษาตัวแปร ดังต่อไปนี้

พฤติกรรมเชิงจริยธรรมทางสังคม หมายถึง ความรู้สึกและการกระทำของบุคคล หรือกลุ่มบุคคลที่แสดงออก เพื่อสร้างสรรค์โต้ตอบกับบุคคลหรือกลุ่มบุคคลอื่น ซึ่งผ่านกระบวนการตัดสินใจของผู้กระทำแล้วว่ามีดี ถูกต้องสำหรับตนและควรทำในสถานการณ์หนึ่งๆ ประกอบด้วย พฤติกรรมย่อยที่ศึกษาคือ

-ความซื่อสัตย์ หมายถึง การประพฤติปฏิบัติอย่างเหมาะสม และตรงต่อความเป็นจริง ประพฤติปฏิบัติอย่างตรงไปตรงมา ทั้งทางกาย วาจา ใจ ทั้งต่อตนเองและผู้อื่น

-ความเสมอภาคหรือความยุติธรรม หมายถึง การปฏิบัติด้วยความเที่ยงตรง สอดคล้องกับความเป็นจริงและเหตุผล ไม่มีความลำเอียง

-ความเมตตากรุณา หมายถึง ความรักใคร่ สงสาร ประรณณาจะให้ผู้อื่นเป็นสุข และคิดจะให้ผู้อื่นพ้นทุกข์

-การเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม หมายถึง พฤติกรรมใน 3 ลักษณะใหญ่คือ การบำเพ็ญประโยชน์ การรักษาชื่อเสียงของหมู่คณะ และการรักษาระเบียบวินัย

-ความกตัญญูทดแทน หมายถึง การรู้บุญคุณ และตอบแทนคุณต่อผู้มีพระคุณและสิ่งอื่นที่มีบุญคุณ

ลักษณะมุ่งอนาคต หมายถึง ลักษณะที่บุคคลมีความสามารถที่จะคาดการณ์ไกล เล็งเห็นผลดีผลเสียที่จะเกิดขึ้นในอนาคตจากการกระทำในปัจจุบัน สามารถวางแผนปฏิบัติเพื่อรับผลดีที่จะเกิดขึ้นในอนาคตอย่างเหมาะสม โดยข้าราชการ พนักงานราชการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานที่ตั้งอยู่ในสถานสงเคราะห์เด็กบ้านราชวิถี ที่มีลักษณะมุ่งอนาคต

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา

- 1) ทราบถึงพฤติกรรมทางจริยธรรมและการมุ่งอนาคตของเจ้าหน้าที่ข้าราชการ พนักงานราชการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานที่ตั้งอยู่ในสถานสงเคราะห์เด็กบ้านราชวิถี
- 2) ได้ทราบปัจจัยทั้งด้านลักษณะการมุ่งอนาคตและปัจจัยด้านการดำเนินงานของกลุ่มตัวอย่างที่มีผลต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมทางสังคม
- 3) นำผลการศึกษามาใช้ประโยชน์ในการอบรม / พัฒนา ข้าราชการ พนักงานราชการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานที่ตั้งอยู่ในสถานสงเคราะห์เด็กบ้านราชวิถี

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษานี้ผู้ศึกษาได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี ตลอดจนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อ กำหนดกระบวนการความคิดในการศึกษา ดังนี้

- 2.1 ทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรม
- 2.2 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับลักษณะมุ่งอนาคต
- 2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2.4 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการศึกษา

2.1 ทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรม

วัลลภ กันทรัพย์ และ ไทย ทิพย์สุวรรณกุล (2532 : 763) กล่าวถึงมวลพฤติกรรมของมนุษย์ ซึ่งจัดจำแนก แบ่งได้ 3 ด้าน คือ

1. พฤติกรรมด้านความรู้ – ความคิด หรือพฤติกรรมด้านพุทธิพิสัย ได้แก่ พฤติกรรมในด้านการใช้ความคิด ใช้สมอง หรือใช้สติปัญญา เพื่อการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ แบ่งออกเป็นระดับขั้นการพัฒนา 6 ขั้น จากต่ำสุดไปสูงสุด ได้แก่ ขั้นความรู้ ขั้นความจำ ขั้นความเข้าใจ ขั้นการนำไปใช้ ขั้นการสังเคราะห์ และขั้นการประเมินค่า

2. พฤติกรรมด้านความรู้สึก หรือด้านเจตพิสัย ได้แก่ พฤติกรรมที่เกี่ยวกับอารมณ์หรือความรู้สึก ซึ่งเป็นสิ่งที่สร้างสมขึ้นจนเป็นลักษณะเฉพาะของแต่ละบุคคล พฤติกรรมด้านนี้มีระดับขั้นการพัฒนาจากต่ำสุดไปสูงสุด 5 ขั้น ได้แก่ ขั้นรับรู้ ขั้นตอบสนอง ขั้นเห็นคุณค่า ขั้นจัดระบบ และ ขั้นเกิดกิจนิสัย เป็นพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างคุณลักษณะต่าง ๆ ของมนุษย์ โดยตรงเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า พฤติกรรมด้านคุณลักษณะ

3. พฤติกรรมด้านความคล่องแคล่วทางกาย หรือด้านทักษะพิสัย ได้แก่ พฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับความคล่องแคล่วในการใช้อวัยวะส่วนต่าง ๆ ของร่างกายให้เหมาะสมกับงานหรือหน้าที่ จนถึงขั้นสูงสุดที่บุคคลจะพัฒนาได้ พฤติกรรมด้านนี้ไม่สู้จะมีปัญหาสำหรับคนปกติ ซึ่งมีร่างกายและอวัยวะต่าง ๆ เป็นปกติ จะต้องข้ำเป็นพิเศษก็เฉพาะในการเรียนที่ต้องใช้ความสามารถของอวัยวะส่วนใดส่วนหนึ่งเป็นพิเศษ เช่น การออกเสียงในการเรียนภาษา การใช้มือเท้าในจังหวะดนตรี เป็นต้น

ในส่วนของพฤติกรรมเชิงจริยธรรม จัดเป็นส่วนหนึ่งของพฤติกรรมด้านความรู้สึกด้านเจตพิสัย ที่มีระดับการพัฒนาตั้งแต่ขั้นรับ จนถึงระดับสูงสุด คือ ขั้นเกิดกิจพิสัย ทั้งนี้เพราะพฤติกรรมเชิงจริยธรรม เป็นลักษณะเฉพาะของบุคคล อันเป็นส่วนหนึ่งของบุคลิกภาพที่อยู่ภายใต้อิทธิพลขององค์ประกอบหลาย ๆ ประการ ทั้งในตัวบุคคลเอง ได้แก่ ความรู้ ความคิด สติปัญญา และองค์ประกอบจากภายนอก ได้แก่ การอบรมบ่มนิสัย และสภาพแวดล้อมอื่น ๆ ดังนั้นจึงพบว่าการที่บุคคลใดจะมีจริยธรรมหรือคุณธรรมสูงหรือต่ำ มิได้ขึ้นกับว่าเขาเป็นผู้ฉลาด มีสติปัญญาดี หรือมีความรู้สูงเพียงประการเดียว หากยังขึ้นกับพื้นฐานการอบรมบ่มนิสัย สภาพแวดล้อมทางครอบครัว สภาพแวดล้อมทางสังคม และอื่น ๆ อีกหลายประการ ลักษณะของพฤติกรรมอันรวมถึงพฤติกรรมเชิงจริยธรรมมีดังนี้

1. เป็นพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับอารมณ์หรือความรู้สึก ซึ่งมีอยู่ในทุก ๆ คน เมื่อกล่าวว่าเป็นเรื่องของอารมณ์หรือความรู้สึกก็เป็นเรื่องบ่งชี้ว่า การแสดงออกให้ปรากฏ หรือ สังเกตได้ของพฤติกรรมนี้ อาจเปลี่ยนแปลงได้รวดเร็วตามเงื่อนไขหรือสถานการณ์แวดล้อม และ ถ้าผู้แสดงพฤติกรรมรู้ว่าถูกสังเกตหรือมีเจตนาในการแสดงออกแฝงอยู่แล้ว พฤติกรรมที่แสดงออกก็อาจอยู่ในรูปของการเสแสร้งตามสภาวะแวดล้อมในช่วงเวลาของการแสดงออก และเจตนาของผู้แสดง ดังนั้น ในการพยายามประเมินหรือสังเกตพฤติกรรมของบุคคลในด้านนี้ ผู้ประเมินหรือผู้สังเกตจะต้องสามารถจำแนกพฤติกรรมตามธรรมชาติ กับพฤติกรรมเสแสร้งออกจากกันให้ได้ และจะต้องพยายามประเมินเฉพาะพฤติกรรมตามธรรมชาติ หรือพฤติกรรมที่แสดงออกจริง ๆ เท่านั้น

2. เป็นพฤติกรรมที่มีลักษณะเฉพาะตัวของแต่ละบุคคล ไม่อาจลอกเลียน หรือถ่ายทอดสู่กันง่าย ๆ เมื่อบุคคลพัฒนาไปตามรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง จนถึงขั้นสูงสุดของการพัฒนาแล้ว จะเปลี่ยนแปลงรูปแบบได้ยาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเปลี่ยนแปลงในเวลาสั้น ๆ เพราะได้กลายเป็นลักษณะเฉพาะตัวของบุคคลนั้นไปแล้ว ในขณะที่เดียวกัน การตัดสินใจว่าพฤติกรรมที่แสดงออกของบุคคลในสถานการณ์หนึ่งสถานการณ์ใดถูกหรือผิด แบบเดียวกับการตัดสินใจว่า $2 + 3 = 5$ ถูกหรือผิด ในพฤติกรรมด้านความรู้ ความคิดนั้น จะทำไม่ได้ในทันที นอกจากจะตัดสินใจโดยใช้เกณฑ์ปกติ หรือมาตรฐานของกลุ่มสังคมที่บุคคลนั้นเป็นสมาชิกอยู่ เพื่อหาข้อสรุปออกมาว่า พฤติกรรมที่แสดงออกในสถานการณ์นั้น ๆ เป็นที่พึงปรารถนาในสังคมนั้นหรือไม่ และเมื่อสังคมเปลี่ยนไป หรือต่างสังคมกัน เกณฑ์ปกติหรือมาตรฐานย่อมเปลี่ยนไป ผลการตัดสินใจเป็นที่พึงปรารถนา หรือไม่ก็อาจเปลี่ยนไปได้เช่นกัน

3. เป็นพฤติกรรมที่มีทิศทางการแสดงออกได้สองทางคือทางตรงข้ามและคู่กันเสมอ เช่น “ซื่อสัตย์” คู่และตรงข้ามกับ “คดโกง” เป็นต้น โดยปกติอาจเรียกกันง่าย ๆ ว่าทิศทางบวกหรือลบ และโดยทั่วไปทิศทางบวกจะเป็นที่พึงปรารถนาบ่อยครั้งกว่าทิศทางลบ เช่น รัก ชอบ ขยัน อดทน ซื่อสัตย์ แต่ในบางครั้งสังคมก็ต้องการทิศทางลบเหมือนกัน เช่น เกลียคอบายมุข ไม่ชอบเที่ยวเตร่ รังเกียจความสกปรก ความไม่เป็นระเบียบ หรือรังเกียจยาเสพติด เป็นต้น

4. เป็นพฤติกรรมที่อาจเปลี่ยนแปลงหรือแตกต่างกันได้ในความเข้ม เช่น รักก็จะมีรักมาก รักน้อย ขยันก็ขยันมาก ขยันน้อย ดังนั้น แม้ว่าบุคคลสองคนจะมีความรู้สึกหรืออารมณ์ในขณะใดขณะหนึ่ง หรือลักษณะประจำตัวเช่นเดียวกัน ก็อาจแตกต่างกันได้ในความเข้มนี้ ลักษณะนี้เปรียบได้กับพฤติกรรมด้านความรู้ ความคิด ที่มีรู้มาก รู้น้อย เข้าใจมาก เข้าใจน้อย

5. เป็นพฤติกรรมที่บุคคลใดจะเกิดความรู้สึกหรืออารมณ์ขึ้นมาโดยมีเป้าหมายเสมอ จะเกิดขึ้นมาลอย ๆ ไม่ได้ เป้าหมายนี้อาจเป็นคน สัตว์ สิ่งของ หรือ สภาวะใด ๆ ก็ได้ เช่น บุคคลจะเกิดอารมณ์รัก เกิดความขยัน เกิดความขี้เกียจขึ้นมาลอย ๆ ไม่ได้ จะต้องมียุทธศาสตร์ เช่น รักเพื่อน ขยันทำงานบ้าน ขี้เกียจดูหนังสือ และเมื่อเปลี่ยนเป้าหมายแล้ว ความรู้สึกหรืออารมณ์นั้น อาจเปลี่ยนได้ทั้งทิศทาง หรือความเข้ม เช่น รักเพื่อน ถ้าเปลี่ยนจากเพื่อนคนหนึ่งเป็นอีกคนหนึ่ง อาจเปลี่ยนจากรักมากเป็นรักน้อย หรือแม้แต่เปลี่ยนจากรักเป็นเกลียดก็ได้

พฤติกรรมเชิงจริยธรรมเป็นพฤติกรรมด้านความรู้สึกหรือด้านคุณลักษณะดังได้กล่าวมาแล้วจึงมีลักษณะสำคัญทั้ง 5 ประการเช่นกัน

2.1.1 ประเภทของพฤติกรรมเชิงจริยธรรม

พรหมทิพย์ ศิริวรรณบุษย์ และคนอื่น ๆ (กำพล ชูรัตน์. 2528 : 17 อ้างจากพรหมทิพย์ ศิริวรรณบุษย์ และคนอื่น ๆ. 2526 : 32 – 33) ได้จำแนกพฤติกรรมเชิงจริยธรรมออกเป็น 5 ด้าน คือ

1. พฤติกรรมเชิงจริยธรรมต่อตนเอง จัดแบ่งเป็น 3 หมวดใหญ่ ๆ คือ การควบคุมตนเอง การประเมินตนเอง และการกระทำต่อตนเอง

2. พฤติกรรมเชิงจริยธรรมทางสังคม จัดแบ่งเป็น 5 หมวดใหญ่ ๆ คือ ความซื่อสัตย์ ความเมตตากรุณา ความเสมอภาคหรือความยุติธรรม การเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม และการรักษาขนบธรรมเนียมประเพณี หรือค่านิยมของสังคมบางประการ

3. พฤติกรรมเชิงจริยธรรมทางเศรษฐกิจ จัดแบ่งเป็น 7 หมวดใหญ่ ๆ คือ ความซื่อสัตย์ ความเสมอภาค ความยุติธรรม ความเมตตากรุณา การเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม การกู้ยืม และการสัมมาชีพ – มิจณาชีพ

4. พฤติกรรมเชิงจริยธรรมทางการเมือง จัดแบ่งเป็น 6 หมวดใหญ่ ๆ คือ ความซื่อสัตย์ ความเสมอภาค ความยุติธรรม ความเมตตา กรุณา การเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม และการมีส่วนร่วมทางการเมือง

5. พฤติกรรมเชิงจริยธรรมต่อสิ่งแวดล้อม จัดแบ่งเป็น 5 หมวดใหญ่ ๆ คือ การควบคุมสิ่งแวดล้อม การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การสะสม ความสัมพันธ์กับสัตว์ และความสัมพันธ์กับสิ่งเหนือธรรมชาติ

การศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาสนใจศึกษาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมทางสังคมซึ่งพฤติกรรมทางสังคมที่สมาชิกในสังคมพึงมี พึ่งปฏิบัติตามความคาดหวังของสังคม ควรจะประกอบด้วยลักษณะใดบ้างนั้น มีผู้รู้ นักคิด และนักวิชาการได้รวบรวมไว้จากหลักธรรม คำสั่งสอนของศาสนาในศาสนาปรัชญา คตินิยมในการดำรงชีวิตและวัฒนธรรมของสังคม ฯลฯ ซึ่งไม่ว่าจะเป็นศาสนาใด มักกำหนดคุณลักษณะทางจริยธรรมที่บุคคลพึงปฏิบัติไว้เหมือน ๆ กัน คือ เห็นว่าบุคคลควรประกอบไปด้วยความเมตตา กรุณา การเสียสละ อุทิศตน การให้อภัย การเคารพนับถือบิดามารดา มีความกตัญญู กตเวทิตะ การเคารพต่อชีวิต ชื่อเสียง ศักดิ์ศรี และทรัพย์สินของผู้อื่น ความซื่อสัตย์ ความจริงใจ เป็นต้น โดยในทัศนะของนักคิดไทย ได้พยายามเลือกสรรเอาส่วนดีของแนวคิดแบบต่าง ๆ มาผสมผสานกัน ไม่ว่าจะเป็นแนวคิดแบบพุทธศาสนา ศาสนาอื่น ๆ หรือปรัชญาตะวันตก ซึ่งมีจุดมุ่งหมายที่เอื้อต่อสภาพสังคมมากที่สุด คุณธรรมที่มนุษย์พึงมีในทัศนะของนักคิดไทย ได้แก่ การมีเมตตา ซึ่งมีความหมายครอบคลุมไปถึงการให้อภัย ไม่โกรธ ไม่พยาบาท การเลื่อมใสศรัทธาในศาสนา เชื่อในเรื่องทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว และการบำเพ็ญประโยชน์ต่อส่วนรวม เป็นต้น และสอดคล้องกับที่นักการศึกษาได้รวบรวมลักษณะที่พึงประสงค์ของคนไทย เพื่อกำหนดไว้เป็นหลักในการสอนจริยศึกษา เช่น หลักสูตรประถมศึกษา 2521 กำหนดคุณธรรมหรือจริยธรรมของเยาวชนไทยไว้ 30 ข้อ ซึ่งมีคุณลักษณะที่จัดอยู่ในส่วนคุณธรรมที่พึงปฏิบัติต่อผู้อื่น ที่สำคัญ ๆ เช่น การไม่ประทุษร้ายต่อชีวิตและร่างกาย ความเมตตา กรุณา ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละ การไม่ละเมิดของรักของผู้อื่น การไม่พูดปดและไม่พูดบิดเบือน การมีสติจะและความจริงใจ ความไม่เห็นแก่ตัว ความมีน้ำใจเป็นธรรมไม่ลำเอียง มารยาทในการแสดงความเคารพ ความกตัญญู กตเวทิตะ และการรักษาขนบธรรมเนียมประเพณี (สุนันท์ ปรีชาชัยสุรัตน์. 2542 : 21-22)

ทัศนะดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่าคุณลักษณะทางพฤติกรรมหรือพฤติกรรมทางจริยธรรมมีลักษณะที่สำคัญๆ เช่น การมีเมตตา ความซื่อสัตย์ การให้อภัย เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เสียสละ ไม่พูดปด มีสติจะ จริงใจ ไม่เห็นแก่ตัว มีน้ำใจ มีมารยาท มีความกตัญญู กตเวทิตะ รักษาขนบธรรมเนียมประเพณี เป็นต้น ลักษณะทางจริยธรรมทั้งหมดที่กล่าวมา ผู้ศึกษาจะได้นำลักษณะบางลักษณะมาใช้ศึกษาพฤติกรรมของข้าราชการ พนักงานราชการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคง

ของมนุษย์ในการศึกษาครั้งนี้ 5 ลักษณะคือความซื่อสัตย์ ความยุติธรรม ความเมตตา การเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมและความกตัญญูทวาทิ

2.1.2 พฤติกรรมจริยธรรมทางสังคม

ลักษณะพฤติกรรมจริยธรรมที่สำคัญ 5 ประการคือ พฤติกรรมด้านความซื่อสัตย์ พฤติกรรมด้านความเสมอภาคหรือความยุติธรรม พฤติกรรมด้านความเมตตากรุณา การเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม และ ความกตัญญูทวาทิ ซึ่งผู้ศึกษาจะได้นำมาศึกษามีรายละเอียดต่อไปนี้

2.1.2.1 พฤติกรรมด้านความซื่อสัตย์

2.1.2.1.1 ความหมาย

ความซื่อสัตย์เป็นลักษณะของความซื่อตรงหรือความมั่นคงของการกระทำต่างๆ มีผู้ให้ความหมายของความซื่อสัตย์ไว้หลายความหมายเช่นวิวัฒน์ อัสวณิช (2523 : 19) กล่าวว่า “ความซื่อสัตย์ หมายถึง ความซื่อตรง ไม่คดโกง ถ้าแสดงออกทางใจจะเป็นน้ำใสใจจริง พูดลงเส้นคงวาเป็นที่เชื่อถือและไว้วางใจได้”

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู (2525 : 269) ให้ความหมายของความซื่อสัตย์ว่า หมายถึง การประพฤติ ปฏิบัติอย่างเหมาะสมและตรงต่อความเป็นจริง พฤติกรรมปฏิบัติอย่างตรงไปตรงมา ทั้งทางกาย วาจา ใจ ทั้งต่อตนเองและผู้อื่น

2.1.2.1.2 ลักษณะของความซื่อสัตย์

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู (2525 : 269) แบ่งพฤติกรรมความซื่อสัตย์ออกเป็นพฤติกรรมย่อยๆดังนี้

ความซื่อสัตย์ต่อตนเอง คือ มีความรู้สึกผิดชอบชั่วดี มีความละเอียดและเกรงกลัวต่อการกระทำผิด โดยมีพฤติกรรมต่าง ๆ เช่น ไม่สับปลับกลีบกลอก ไม่คล้อยตามพวกที่ชักจูงไปในทางเสื่อมเสีย มั่นคงต่อการกระทำดีของตน ไม่คดโกง มีความตั้งใจทำจริง พฤติกรรมตรงตามคำพูดและความคิด

ความซื่อสัตย์สุจริตต่อหน้าหน้าที่การงาน ได้แก่ พฤติกรรมที่ไม่เอาเวลาทำงานในหน้าที่ไปใช้ทำประโยชน์ส่วนตัว ไม่ใช้อำนาจหน้าที่หาประโยชน์ส่วนตัว

ความซื่อสัตย์ต่อบุคคล คือ ความซื่อตรงต่อผู้อื่น ต่อมิตร ต่อหัวหน้างาน ต่อผู้มีพระคุณ ได้แก่ พฤติกรรมต่าง ๆ เช่น ประพฤติตรงไปตรงมา ไม่คิดคดต่อผู้อื่น ไม่ชักชวนไปในทางที่เสื่อมเสีย ไม่สอพลอเพื่อหาประโยชน์ส่วนตน เตือนสติและแนะนำในสิ่งที่เป็นประโยชน์ ยินดีในความสำเร็จของผู้อื่น ไม่คิดริษยาหรือกั่นแกล้ง

ความซื่อสัตย์ต่อคณะสังคมและประเทศชาติ ได้แก่ พฤติกรรมต่าง ๆ เช่น ร่วมมือร่วมใจกันทำงานด้วยความบริสุทธิ์ใจ ไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัว ไม่ร่วมมือกันทำงานใด ๆ ที่ผิดกฎหมาย หรือระเบียบข้อบังคับของสังคมและหมู่คณะ

นอกจากนี้ยังพบว่าพฤติกรรมที่เกี่ยวกับความไม่ซื่อสัตย์สุจริต ที่มักจะพบอยู่เสมอในชีวิตประจำวัน ได้แก่ เมื่อผู้บังคับบัญชาหรือนายจ้างไม่อยู่ก็ไม่ทำงาน มาทำงานช้า เลิกก่อนเวลาที่กำหนด ยืมสิ่งของหรือเงินของผู้อื่นไปแล้วไม่ส่งคืน ทำของผู้อื่นเสียหายแล้วนิ่งเฉย ทำงานแต่เฉพาะหน้า ทำงานลวก ๆ ซื่อของเงินทองเกินที่เฉยเฉย เอาของคนอื่นมาเป็นของตน ไม่ตรงต่อเวลา ลักลอบ ยักยอก ไม่ชำระหนี้ ไม่รักษาคำมั่นสัญญา ทุจริตต่อหน้าที่ การคดโกง การกล่าวเท็จ การบิดพลิ้ว การหลอกลวง ฯลฯ

2.1.2.1.3 ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมความซื่อสัตย์

อภิญญา จันท์เจนจบ (2525 : 15 อ้างอิงมาจาก Wright. 1975 : 24 – 30)กล่าวถึงลักษณะพัฒนาการของความซื่อสัตย์ ซึ่งนักทฤษฎีส่วนใหญ่ยอมรับว่า ความซื่อสัตย์ถูกปลูกฝังมาตั้งแต่วัยเด็ก แต่สังคมและสภาพการณ์ในช่วงชีวิตของบุคคล ก็มีอิทธิพลในการเปลี่ยนแปลงจริยธรรมของคนได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง นักทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม เชื่อว่า สภาพแวดล้อมต่าง ๆ ในสังคมมีอิทธิพลในการหล่อหลอมลักษณะทางจริยธรรมให้แก่บุคคล โดยมีกระบวนการเสริมแรงและกระบวนการเลียนแบบเข้ามามีบทบาทสำคัญ โดยนัยนี้ หากต้องการปลูกฝังหรือสร้างความซื่อสัตย์ให้เกิดขึ้นในตัวเด็ก จำเป็นจะต้องมีการอบรมสั่งสอนและการทำตัวอย่างให้เห็น เช่น ยกย่องคนที่มีพฤติกรรมซื่อตรงให้เด็กเห็น แรงเสริมและแบบอย่างที่ปรากฏจะช่วยเสริมให้เด็กรู้ และเข้าใจว่าความซื่อสัตย์เป็นสิ่งที่ดี ถูกต้องและควรปฏิบัติ

นอกจากการหล่อหลอมความซื่อสัตย์แล้ว สภาพแวดล้อมและสังคม สามารถเป็นแบบอย่างให้คนเลียนแบบตามพฤติกรรมของความไม่ซื่อสัตย์สุจริตได้ ที่มักจะพบอยู่เสมอในชีวิตประจำวัน ได้แก่ เมื่อมีผู้บังคับบัญชาหรือนายจ้างไม่อยู่ก็ไม่ทำงาน มาทำงานช้า เลิกก่อนเวลาที่กำหนด ยืมสิ่งของหรือเงินของผู้อื่นไปแล้วไม่ส่งคืน ทำของผู้อื่นเสียหายแล้วนิ่งเฉย ทำงานแต่เฉพาะหน้า ทำงานลวก ๆ ซื่อของเงินทองเกินที่นิ่งเฉย เอาของคนอื่นมาเป็นของตน ไม่ตรงต่อเวลา ลักลอบยักยอก ไม่ชำระหนี้ ไม่รักษาคำมั่นสัญญา ทุจริตต่อหน้าที่ การคดโกง การกล่าวเท็จ การบิดพลิ้ว การหลอกลวง ฯลฯ

2.1.2.2 พฤติกรรมด้านความเสมอภาคหรือความยุติธรรม

ความเสมอภาค (Equality) หมายถึง การที่ทุก ๆ คนได้มีโอกาสเท่าเทียมกัน ในการที่จะได้รับสิ่งที่สังคมมีอยู่ตามความสามารถอย่างเต็มที่ของเขา โดยที่ไม่มีข้อจำกัดอยู่ที่ชาติกำเนิด หรือ ชั้นทางสังคม (เหม ทองชัย. 2523 ; อ้างอิงมาจาก Lakoff. 1966 : 221) หมายถึงว่า แม้นมนุษย์จะมีความแตกต่างกันอยู่มากมาย เช่น ความแตกต่างด้านสติปัญญา ร่างกาย เพศ หรือเชื้อชาติ แต่ข้อแตกต่างเหล่านี้มีอาจถือเป็นข้ออ้างในการจำกัดความเท่าเทียมกันของมนุษย์ กล่าวคือ ในทางการเมืองจะต้องถือว่าทุกคนมีสิทธิเท่าเทียมกันภายใต้กฎหมายในการดำรงชีวิต ในการใช้เสรีภาพ ในการแสวงหาความสุข และในการมีส่วนร่วมทางการเมือง ในทางเศรษฐกิจจะต้องกระจายความมั่งคั่งไปสู่ส่วนต่างๆ ของสังคมอย่างเสมอหน้ากัน และก่อให้เกิดโอกาสทางเศรษฐกิจที่เท่าเทียมกัน ส่วนในทางสังคมก็คือ การปฏิบัติต่อทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน ไม่มีความเหลื่อมล้ำต่ำสูงตามฐานะของบุคคล ไม่ว่าจะเป็นวิญญูติ คุณวุฒิ

ความยุติธรรม หมายถึง การปฏิบัติด้วยความเที่ยงตรง สอดคล้องกับความเป็นจริงและเหตุผล ไม่มีความลำเอียง ได้แก่ พฤติกรรมไม่ลำเอียง เพราะความรักใคร่ชอบพอ ไม่ลำเอียงเพราะเกลียด ไม่ลำเอียงเพราะกลัว และไม่เข้าข้างคนผิด

2.1.2.3 พฤติกรรมด้านความเมตตากรุณา

เมตตา หมายถึง ความรักใคร่ปรารถนาให้ผู้อื่นเป็นสุข กรุณา หมายถึง ความสงสาร คิดจะให้ผู้อื่นพ้นทุกข์ (หน่วยศึกษานิเทศก์ กระทรวงศึกษาธิการ. 2525 : 280) ดังนั้น ความเมตตากรุณา รวมกันแล้วก็คือ ความรักใคร่ สงสาร ปรารถนาจะให้ผู้อื่นเป็นสุข และคิดจะให้ผู้อื่นพ้นทุกข์ แสดงออกในรูปของการกระทำในลักษณะต่าง ๆ เช่น การให้ความช่วยเหลือเกื้อกูล เสียสละส่วนแบ่งของตนให้กับผู้ที่ขาดแคลนและมีความจำเป็นกว่า การไม่เบียดเบียนผู้อื่นให้ได้รับความเดือดร้อน การไม่ข่มเหงหรือทำร้าย ไม่ซ้ำจาก้าวร้าวคูหมิ่น ช่วยแนะนำบอกกล่าวในเรื่องที่เป็นประโยชน์ พุดปลอบโยนเมื่อผู้อื่นมีทุกข์ ไม่คิดมุ่งร้าย ทำลาย หรือคิดเอาเปรียบ ยินดีในความสุกและความสำเร็จของผู้อื่น ตลอดจนการให้อภัยไม่คิดจองเวรผู้ที่ทำร้ายตน (อภิญญา จันทร์เจนจบ. 2525 : 21) ได้แก่ พฤติกรรมต่าง ๆ เช่น การให้ความช่วยเหลือผู้อื่น การให้อภัย การเห็นอกเห็นในผู้อื่น การไม่เบียดเบียนผู้อื่น และการไม่อิจฉาริษยา

2.1.2.4 การเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม

2.1.2.4.1 ความหมาย

ในที่นี้หมายถึงพฤติกรรมใน 3 ลักษณะใหญ่ ๆ คือ การบำเพ็ญประโยชน์ การรักษาชื่อเสียงของหมู่คณะ และการรักษาระเบียบวินัย

2.1.2.4.2 ลักษณะของพฤติกรรมด้านการเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม

นวลเพ็ญ วิเชียรโชติ (2516 : 4) กล่าวถึง การขาดวินัยทางสังคม ว่าเป็นผลมาจากการขาดวินัยในตนเอง และการขาดความรับผิดชอบต่อสังคมของบุคคล และหากจะอธิบายในแง่ของพุทธศาสนา อาจกล่าวได้ว่า การขาดวินัยทางสังคม การคำนึงถึงประโยชน์ส่วนตนมากกว่าประโยชน์ส่วนรวม เกิดมาจากการยึดถือตัวตน (Self) หรือยึดหลักอัตตา ยึดถือว่าสิ่งนี้เป็นของเรา สิ่งนั้นไม่ใช่ของเรา และการยึดถือตนเองเป็นสำคัญนี้เอง มีส่วนทำให้บุคคลสละความสำคัญของสังคมลง ซึ่งในทัศนะของผู้ทรงคุณวุฒิหลายท่านเห็นว่า คนไทยยังคงมีลักษณะเช่นนี้อยู่มาก อาทิเช่น ประเสริฐ แย้มกลิ่นฟู้ง (2515 : 15-16) ได้กล่าวถึงลักษณะของคนไทยว่าชอบความเป็นอิสระ ถือความดีของการและความคิดเห็นของแต่ละคนเป็นใหญ่ อันทำให้การประสานงาน และการทำงานเป็นกลุ่มต้องประสบปัญหาบางอย่าง นอกจากนี้แล้ว คนไทยยังมีลักษณะของการย้ายหาความสุขจากชีวิต ชอบชีวิตแบบง่าย ๆ เพื่อความสุขในปัจจุบัน ซึ่งลักษณะดังกล่าวนี้บางอย่างก็ขัดกับระเบียบวินัยทางสังคม สอดคล้องกับที่ สนิท สมักรการ (2521 : 90 – 91) เห็นว่าส่วนใหญ่คนไทยยังมีลักษณะปัจเจกนิยม กล่าวคือ นับถือตนเองเป็นใหญ่ อีกทั้งยังนิยมความสะดวกสบาย ดังนั้น การแสดงออกจึงมักเป็นพฤติกรรมที่มุ่งสนองความต้องการของตนเองเป็นใหญ่ โดยไม่เคารพกฎระเบียบทางสังคม

2.1.2.5 ความกตัญญูทวาทิ

ความกตัญญูทวาทิต่อบุคคล อันได้แก่ บุพการี ครูอาจารย์ และผู้อื่นที่ทำประโยชน์ให้ แสดงออกด้วยพฤติกรรมการแสดงความเคารพนับถือ ยกย่องเชิดชู ไม่ลบหลู่ดูหมิ่น การชักนำผู้อื่นให้นิยมยินดีในการทำคุณความดีตอบแทนผู้มีพระคุณ ปฏิบัติตนต่อผู้มีพระคุณด้วยความซื่อตรง ไม่ละทิ้งผู้มีพระคุณในยามที่เดือดร้อนหรือลำบาก ไม่ทำตนให้เป็นที่เสื่อมเสียแก่วงศ์ตระกูล ทำให้ผู้มีพระคุณสุขใจ เหล่านี้เป็นต้น

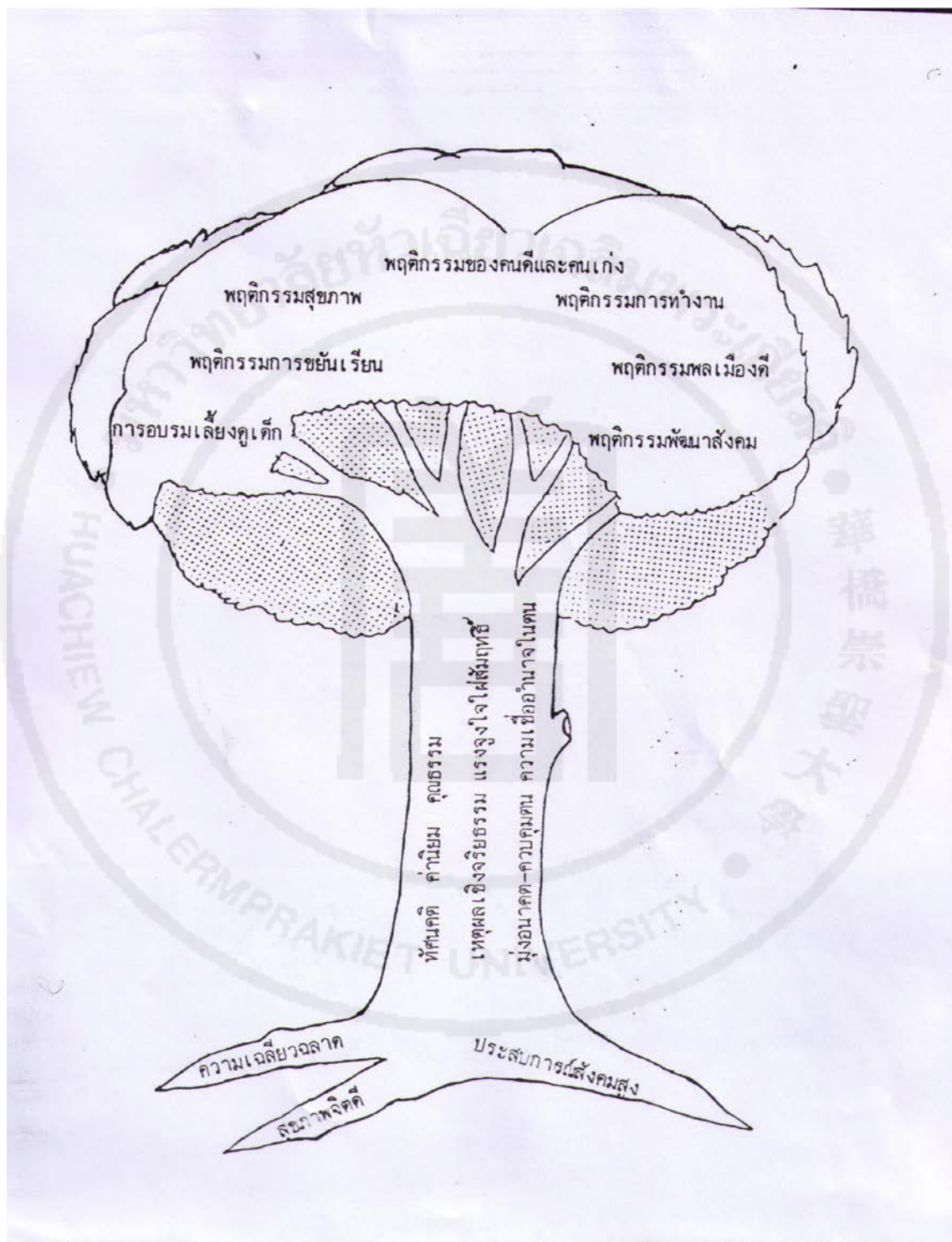
ความกตัญญูทวาทิต่อสัตว์ ได้แก่ พฤติกรรมไม่ประพฤดิเหี้ยมโหดต่อสัตว์ที่มีบุญคุณ ใช้ความกรุณาปราณีไม่ใช้เกินกำลัง ไม่ปล่อยให้หิวอดอยาก บำรุงเลี้ยงดูปรนเปรอให้เป็นสุข ให้ได้กินได้นอนและพักผ่อนตามวาระ ให้การดูแลรักษาไม่ทอดทิ้งเมื่อเจ็บป่วย ไม่ผลักไสหรือทำลายเมื่อสัตว์นั้น ไม่สามารถทำประโยชน์ให้ได้

ความกตัญญูทวนที่ต่อสถาบันและสิ่งแวดล้อม อันได้แก่ ประเทศชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ทรัพยากรธรรมชาติ และสาธารณสมบัติ ประกอบด้วยพฤติกรรมจรรงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ การเชิดชูและรักษาเกียรติของประเทศชาติ การทำนุบำรุงศาสนา หมั่นประกอบกิจอันเป็นหน้าที่ของตนเพื่อให้ตนมีหลักฐานและประเทศชาติรุ่งเรือง รักษาและสงวน ทรัพยากรธรรมชาติให้มีปริมาณและคุณภาพยิ่งขึ้น รักษาเกียรติยศและนำชื่อเสียงมาสู่ครอบครัว โรงเรียน และประเทศชาติ แสดงความเคารพต่อสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ทางศาสนา (หน่วยศึกษานิเทศก์ กระทรวงศึกษาธิการ. 2525 : 273 – 274)

ภาพที่ 2.1

ต้นไม้จริยธรรม

2.2 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับลักษณะมุ่งอนาคต

2.2.1 ทฤษฎีต้นไม้จริยธรรม

จากทฤษฎีต้นไม้จริยธรรมของดวงเดือน พันธุมนาวิน (2526 : 1-4) ที่กล่าวถึงสาเหตุของพฤติกรรมการเป็นคนดีและคนเก่ง ซึ่งก็คือการเป็นผู้มีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมนั่นเอง ว่าประกอบด้วยจิตลักษณะ 8 ประการด้วยกัน โดยแบ่งเป็นจิตลักษณะพื้นฐานที่เป็นส่วนของรากต้นไม้ 3 ประการ ได้แก่สติปัญญา สุขภาพจิต และประสบการณ์ทางสังคม และจิตลักษณะที่เป็นส่วนของลำต้นอีก 5 ประการ คือ เหตุผลเชิงจริยธรรม ลักษณะมุ่งอนาคต ความเชื่ออำนาจภายในตน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และทัศนคติคุณธรรม ค่านิยม (ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมนั้นๆหรือสถานการณ์นั้น) โดยกล่าวว่าจิตลักษณะพื้นฐาน 3 ประการที่รากของต้นไม้จริยธรรมอาจเป็นสาเหตุร่วมกับจิตลักษณะ 5 ประการที่ลำต้นเพื่อให้อธิบาย ทำนาย และพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมได้

การศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษาได้นำลักษณะมุ่งอนาคตมาใช้เป็นตัวแปรเพื่อศึกษาถึงผลของลักษณะมุ่งอนาคตที่มีต่อการพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมทางสังคมซึ่งดวงเดือน พันธุมนาวิน (2528 : 50) กล่าวว่า ลักษณะมุ่งอนาคตเป็นคุณลักษณะหนึ่งของความเป็นพลเมืองดี ผู้ที่มีพฤติกรรมของพลเมืองดี เช่น มีพฤติกรรมซื่อสัตย์ มีพฤติกรรมที่เป็นที่ยอมรับของสังคม เป็นผู้ที่ปฏิบัติตนอยู่ในกรอบของกฎหมายบ้านเมือง และเป็นผู้ที่ไม่ประพฤตินอกกฎระเบียบของสังคม ตลอดจนมีความเพียรพยายามต่อสู้อุปสรรคเพื่อความเจริญของตนเองและประเทศชาติเป็นผู้มีลักษณะมุ่งอนาคตสูง

2.2.2 ความหมายของลักษณะการมุ่งอนาคต

เพ็ญแข ประจวบปัจฉิม (2527 : 15) กล่าวว่า ลักษณะมุ่งอนาคตหมายถึงลักษณะนิสัยที่อดได้ อดใจ หักห้ามใจตนเองเพื่อจุดมุ่งหมายปลายทางหรือความสำเร็จหรือผลตอบแทนที่ยิ่งใหญ่ หรือมีคุณค่ามากกว่า รวมทั้งความสามารถในการทำนายหรือการคาดการณ์ล่วงหน้า และมีความสัมพันธ์กับลักษณะนิสัยความรับผิดชอบ

พนิดา สินสุวรรณ (2527 : 8) กล่าวว่า ลักษณะมุ่งอนาคตหมายถึงความสามารถในการควบคุมตนเองของบุคคล ซึ่งแสดงออกเป็นพฤติกรรมของการอดได้ อดใจในสถานการณ์ต่างๆ เพราะเล็งเห็นผลภัยที่จะเกิดตามมา หรือการเพียรพยายามในปัจจุบัน เพื่อจุดมุ่งหมายปลายทางที่ยิ่งใหญ่ในอนาคต

นาตยา ปีลันธนานนท์ (2525 : 21-23) ซึ่งได้สรุปความหมายของการมุ่งอนาคตว่า เป็นพฤติกรรมที่แสดงออกโดยการคำนึงถึงผลการกระทำนั้นๆว่าจะเกิดผลที่ดีหรือผลร้ายทั้งในปัจจุบันและอนาคต

สมจิตต์ เพิ่มผล (2532 : 11) ให้ความหมายของลักษณะมุ่งอนาคตว่า หมายถึง ความสามารถในการคาดการณ์ไกล เห็นความสำคัญของผลดี ผลเสียที่จะเกิดขึ้นในอนาคต และสามารถวางแผนปฏิบัติเพื่อรอรับผลดีหรือป้องกันผลเสีย ตลอดจนสามารถควบคุมตนเองในการกระทำหรือละเว้นการกระทำบางอย่างตามความต้องการของตนเอง เพราะเล็งเห็นผลเสียที่จะเกิดตามมา ทั้งแก่ตนเองและผู้อื่นในภายหลัง

2.2.3 ลักษณะของการมุ่งอนาคต

โคลเบอร์ก , มิสเชล , ไรท์ (Kohlberg , Mischel ,Wright) กล่าวว่าผู้ที่มีลักษณะมุ่งอนาคตสูง สามารถระงับหรือชะลอการบำบัดความต้องการต่างๆของตนได้ ฉะนั้นผู้ที่มีลักษณะมุ่งอนาคตสูงคือผู้ที่สามารถปฏิบัติตนได้อย่างเหมาะสมกับกาลเทศะและไม่เป็นผู้ฝ่าฝืนกฎเกณฑ์ของศาสนาและกฎหมาย จึงเห็นได้ว่าผู้ที่มีลักษณะมุ่งอนาคตสูงจัดว่าเป็นผู้มีจริยธรรมสูงด้วย (ดวงเดือน พันธุมนาวิน และ เพ็ญแข ประจวบปัจจุบัน 2520 : 35 ; อ้างอิงมาจาก Kohlberg. 1964 ; Mischel. 1974 ; Wright. 1975)

สุพล วังสินธุ์ (2534 : 31 – 35) กล่าวว่า ลักษณะมุ่งอนาคต เป็นองค์ประกอบหนึ่งที่มีผลต่อการพัฒนาจริยธรรม

ปิยกาญจน์ กิจอุดมทรัพย์ (2539 : 19) กล่าวว่า ผู้ที่มีลักษณะมุ่งอนาคต เป็นผู้มีจริยธรรมสูง มีความเพียรพยายามต่อสู้กับอุปสรรค มีความคิดริเริ่ม สามารถคาดการณ์ไกลเพื่อวางแผนอนาคต

รังสรรค์ เฟิงชู (2531 : 81) กล่าวว่า บุคคลที่ขาดสำนึกในอนาคตหรือมองอนาคตในแง่ร้ายมักจะสร้างปัญหาต่อความยุ่งยากให้สังคมและขาดแรงจูงใจที่จะสร้างอนาคตของตนเอง

จรรยา สุวรรณทัต (2531 : 48-52) กล่าวว่า ลักษณะมุ่งอนาคตเป็นลักษณะของการมองผู้อนาคตข้างหน้า ซึ่งเป็นการมองที่ลึกซึ้งกว้างไกลที่จะมีผลไม่เพียงแต่ตัวผู้มองเท่านั้น หากครอบคลุมไปถึงบุคคลอื่นและสังคมของมนุษยชาติที่บุคคลนั้นมีส่วนเกี่ยวข้องด้วย และถือว่าเป็นจิตลักษณะสำคัญประการหนึ่งที่เอื้อต่อการพัฒนาประเทศอีกด้วย ทั้งยังเกี่ยวข้องกับการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ในตัวบุคคลและสังคม รวมถึงการมีความสัมพันธ์กับลักษณะทางจิตของบุคคลด้วย ที่สำคัญคือสติปัญญา และ จริยธรรม

สงวน ช่างฉัตร (2524 : 44-48) กล่าวว่า ลักษณะมุ่งอนาคตเป็นกระบวนการหรือการตัดสินใจแสวงหาแนวทางเลือกที่ดีที่สุดเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติและนำมาซึ่งอนาคตอันพึงประสงค์

นาตยา ปิรันธนานนท์ (2525 : 21-23) ซึ่งได้สรุปความหมายของการมุ่งอนาคตว่า เป็นพฤติกรรมที่แสดงออกโดยการคำนึงถึงผลการกระทำนั้นๆว่าจะเกิดผลที่ดีหรือผลร้ายทั้งในปัจจุบันและอนาคต

สมจิตต์ เพิ่มผล (2532 : 11) ให้ความหมายของลักษณะมุ่งอนาคตว่า หมายถึง ความสามารถในการคาดการณ์ไกล เห็นความสำคัญของผลดี ผลเสียที่จะเกิดขึ้นในอนาคต และสามารถวางแผนปฏิบัติเพื่อรอรับผลดีหรือป้องกันผลเสีย ตลอดจนสามารถควบคุมตนเองในการกระทำหรือละเว้นการกระทำบางอย่างตามความต้องการของตนเอง เพราะเล็งเห็นผลเสียที่จะเกิดตามมา ทั้งแก่ตนเองและผู้อื่นในภายหลัง

2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.3.1 งานวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมด้านความซื่อสัตย์

อนุสรณ์ อรรถศิริ (2516) ศึกษาเปรียบเทียบจริยธรรมบางประการของอาจารย์ผู้สอนระดับปริญญาตรี และนิสิตชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยการศึกษาประสานมิตร จำนวน 230 คน โดยใช้แบบสอบถามอันประกอบด้วยรายละเอียดเกี่ยวกับข้อประโยคตัวแทนจริยธรรม 16 ประการ ผลการวิจัยพบว่าจริยธรรมที่กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดให้ความสำคัญมากเป็นอันดับหนึ่งจากกลุ่มจริยธรรม 16 ประเภทคือ “ความซื่อสัตย์”

เกอูร รัตนสาขา (2516) ศึกษาเปรียบเทียบการตัดสินใจทางจริยธรรมเกี่ยวกับพฤติกรรมต่าง ๆ ระหว่างเด็กกับผู้ปกครอง กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนอายุระหว่าง 9 – 16 ปี จำนวน 43 คน และผู้ปกครอง จำนวน 15 คน โดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง ซึ่งจะสร้างเรื่องเป็นสภาพการณ์สั้น ๆ แล้วให้ผู้ตอบตัดสินใจว่าการกระทำนั้น ๆ สมควร ไม่สมควร หรือไม่แน่ใจ ผลการวิจัยพบว่า ทั้งเด็กและผู้ปกครองต่างเห็นว่าการปฏิบัติด้วยความซื่อสัตย์สุจริตเป็นสิ่งที่สมควรกระทำ

สุริยงค์ อัยรักษ์ (2517) ได้ศึกษาเปรียบเทียบคุณลักษณะด้านความซื่อตรงต่อหน้าที่ของนักเรียนไทยพุทธในกรุงเทพมหานคร และนักเรียนไทยมุสลิมในสี่จังหวัดชายแดนภาคใต้ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร และโรงเรียนในสี่จังหวัดภาคใต้ จำนวน 120 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนไทยพุทธและไทยมุสลิมมีความซื่อตรงต่อหน้าที่ไม่แตกต่างกัน แต่พบว่านักเรียนหญิงในทุกกลุ่มมีความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่สูงกว่านักเรียนชาย ในทุกกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อุบลรัตน์ โปธิโกสม (2523) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความซื่อสัตย์ของเด็กไทยที่มีความแตกต่างทางด้านเพศ ระดับการศึกษา สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มัธยมศึกษาปีที่ 3 และปีที่ 4 จำนวน 872 คน ที่ศึกษาอยู่ในอยู่ในโรงเรียนรัฐบาลทั้งภูมิภาค เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบทดสอบวัดความซื่อสัตย์ ผลการวิจัยพบว่า เด็กที่มีเพศต่างกัน ระดับชั้นทางการเรียนต่างกัน และสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนต่างกัน มีความซื่อสัตย์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (P. 05) แต่ไม่พบความแตกต่างกันในเด็กที่มีสภาพแวดล้อมแตกต่างกัน และเด็กที่ผู้ปกครองมีอาชีพต่างกัน

สบโชค พูลนวม (2523) ได้ทำการวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างความรับผิดชอบและความซื่อสัตย์ของเด็กไทย ใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มัธยมศึกษาปีที่ 2 และปีที่ 4 จำนวน 886 คน จากโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคตะวันออก ภาคใต้ และภาคกลาง เครื่องมือในการวิจัยเป็นแบบสอบถามความรู้สึกรับผิดชอบ และความซื่อสัตย์ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนหญิงมีความรู้สึกรับผิดชอบ และความซื่อสัตย์สูงกว่านักเรียนชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ถาวร รอดเทศ (2523) ได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการคิดหาเหตุผลตามหลักตรรกศาสตร์กับความซื่อสัตย์ของเด็กไทย โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มัธยมศึกษาปีที่ 2 และปีที่ 4 จำนวน 886 คน จากโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร และต่างจังหวัด เครื่องมือในการวิจัยเป็นแบบทดสอบเกี่ยวกับความซื่อสัตย์ และแบบทดสอบการคิดหาเหตุผลตามหลักตรรกศาสตร์ ผลการวิจัยปรากฏว่า นักเรียนหญิงมีความซื่อสัตย์มากกว่านักเรียนชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3.2 งานวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมความเสมอภาคหรือความยุติธรรม

สิทธิศักดิ์ จุลศิริพงศ์ (2519) ได้ศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับบทบาทของสตรี กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จากโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร จำนวน 298 คน โดยใช้แบบสอบถามที่สร้างขึ้นเอง ผลการวิจัยพบว่า โดยส่วนใหญ่ นักเรียนเห็นด้วยกับการที่สตรีควรมีสถิติเท่าเทียมกับบุรุษ แต่ถ้าให้เลือกเพศใดเพศหนึ่ง นักเรียนมีแนวโน้มจะส่งเสริมให้เพศชายเป็นผู้นำมากกว่า ดังจะเห็นได้ว่า ร้อยละ 58.87 เห็นด้วยกับการสนับสนุนให้สามีทำงานมากกว่าภรรยา แม้ว่าภรรยามีความสามารถสูงกว่าก็ตาม

วราภัส รุจิโกชน (2522) ได้ศึกษาความคิดเห็นของกรรมกรรถไฟ เฉพาะที่เป็นสมาชิกสหภาพแรงงานรถไฟแห่งประเทศไทย จำนวน 443 คน โดยใช้แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 51.46 ไม่เห็นด้วยกับคำกล่าวที่ว่า “โดยธรรมชาติ

แล้ว เพศหญิงมีความอ่อนแอมากกว่าเพศชาย ดังนั้น เพศหญิงไม่ควรมีสิทธิเท่าเทียมเพศชาย ทุกอย่าง” ซึ่งแสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญต่อความเสมอภาคระหว่างเพศ นอกจากนี้ ยังพบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 72.6 ตอบว่า ไม่เห็นด้วยกับคำกล่าวที่ว่า “การคบคนรวยเป็นเพื่อน ดีกว่าคบคนจน” ซึ่งแสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างตระหนักถึงความเสมอภาคของบุคคลต่างฐานะ

2.3.3 งานวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมด้านความเมตตากรุณา

วารินทร์ ม่วงสุวรรณ (2517) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความเอื้อเฟื้อต่อตามตัวแปร เพศและถิ่นที่อยู่ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษา ปกศ. ปีที่ 1 ในกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด จำนวน 450 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า เพศหญิงมีความเอื้อเฟื้อต่อพวกพ้องมากกว่าเพศชาย แต่มีความเอื้อเฟื้อต่อผู้อื่นไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาตัวแปรถิ่นที่อยู่อาศัย พบว่า นักศึกษาต่างจังหวัดมีความเอื้อเฟื้อต่อพวกพ้องมากกว่านักศึกษาในกรุงเทพมหานคร แต่ความเอื้อเฟื้อต่อผู้อื่นไม่แตกต่างกัน

อรนันท์ บุญประเสริฐ (2522) ศึกษาเกี่ยวกับความคิดเห็นของครูและผู้ปกครองเกี่ยวกับพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของนักเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นครูสอนระดับมัธยมศึกษา จำนวน 250 คน จากโรงเรียนต่าง ๆ ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 25 โรงเรียน และผู้ปกครองของนักเรียนจากโรงเรียนดังกล่าว จำนวน 250 คน โดยใช้แบบสอบถามที่สร้างขึ้นเองเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) ผลการวิจัยพบว่า จากการแบ่งระดับความสำคัญของพฤติกรรมเป็น 5 ระดับ จากสำคัญมากที่สุดถึงสำคัญน้อยที่สุด การไม่อิจฉาริษยา การให้อภัย การเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และการให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน เป็นพฤติกรรมซึ่งจัดได้ว่ามีความสำคัญมาก ซึ่งครูและผู้ปกครองประสงค์จะให้มีในตัวนักเรียน

2.3.4 งานวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมในด้านการเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม

วิเชียรฉาย นักร้อง (2516) ได้ศึกษาการประพฤติปฏิบัติของนักเรียนพาณิชยการในกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนพาณิชยการ จำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีการกระทำประโยชน์ต่อส่วนรวม และการเคารพในกฎระเบียบของโรงเรียนแตกต่างกัน กล่าวคือ ในเรื่องการทำประโยชน์ต่อส่วนรวม นักเรียนหญิงจะทำมากกว่านักเรียนชาย และทำเป็นประจำมากกว่าด้วย ส่วนในเรื่องการเคารพกฎหรือระเบียบของโรงเรียน ก็พบว่า นักเรียนหญิงมีการเคารพกฎเกณฑ์มากกว่านักเรียนชาย โดยนักเรียนหญิงที่ไม่เคยทำผิดกฎมีจำนวน 56% ในขณะที่นักเรียนชายมีจำนวนเพียง 37% และนักเรียนหญิงที่เคยทำผิดกฎบ้างเล็กน้อย มีจำนวน 44% ในขณะที่นักเรียนชายมีจำนวน 53%

วันเพ็ญ คำเมือง (2522) ศึกษาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมต่อผู้อื่นทางสังคมกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนระดับมัธยมตอนต้น กับมัธยมตอนปลาย ทั้งโรงเรียนราษฎร์ และโรงเรียนรัฐบาล ในเขตกรุงเทพมหานคร 10 แห่ง จำนวน 590 คน โดยใช้แบบสอบถามที่สร้างขึ้นเป็นมาตราส่วนประเมินค่า ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมัธยมตอนต้นและนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน โดยต่างก็เห็นว่าการรักษาระเบียบวินัย การเคารพกฎระเบียบของสังคม และการให้ความร่วมมือในกิจกรรมต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมเป็นพฤติกรรมที่บุคคลควรประพฤติอย่างมาก

วรรณสาร วรกิจ (2533) ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการกระทำต่าง ๆ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียน จำนวน 367 คน ครู 286 คน และผู้บริหารโรงเรียน 80 คน ในจังหวัดฉะเชิงเทรา ใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง เป็นมาตราส่วนประเมินค่า 4 ระดับ สอบถามความคิดเห็นว่าการกระทำต่าง ๆ มีความสมควรที่จะปฏิบัติมากน้อยเพียงไร จากไม่ควรประพฤติบ้าง และควรประพฤติมาก จนถึงควรประพฤติมากที่สุด ผลการวิจัยพบว่า ในด้านการไม่รักษาระเบียบวินัย เช่น การทิ้งขยะลงในที่ต่าง ๆ การแต่งกายผิดระเบียบ และการเดินไปเดินมาในห้องเรียนขณะเรียน เหล่านี้เป็นต้น เป็นการกระทำที่กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าควรประพฤติแต่น้อย หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง ก็คือ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่าไม่ควรประพฤติ เพราะเป็นผลเสียต่อส่วนรวม

2.3.5 งานวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมด้านความกตัญญูทวดเทวี

วีระวรรณ อามระดิษ (2522) พบว่านักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ในกรุงเทพมหานคร มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องความกตัญญูทวดเทวีอยู่ในเกณฑ์สูง โดยพิจารณาได้จากคำตอบว่าเห็นด้วยว่าการเชื่อฟังและการปฏิบัติตามคำสั่งสอนของครูอาจารย์เป็นการแสดงความกตัญญูอย่างหนึ่ง การที่ถูกปฏิบัติตนดีก็เท่ากับเป็นการแสดงความกตัญญูทวดเทวีต่อพ่อแม่อย่างหนึ่ง และไม่เห็นด้วยว่าการตอบแทนคุณแก่ผู้มีพระคุณด้วยทรัพย์สินเงินทองเป็นการเพียงพอแล้ว

ฉลวยศรี มีใจเย็น (2526) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การทดลองใช้การแสดงบทบาทสมมติเพื่อพัฒนาจริยธรรมด้านความกตัญญูทวดเทวีของเด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้การแสดงบทบาทสมมติ ก็มีการพัฒนาจริยธรรมด้านความกตัญญูทวดเทวีแตกต่างจากนักเรียนที่ได้รับการสอนตามปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2.3.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมจริยธรรมและการมุ่งอนาคต

มิสเชล และกิลลิแกน (Mischel and Gilligan. 1966 : 375 – 417 อ้างจากพรหมทิพย์ ศิริวรรณบุศย์ และคนอื่น ๆ. 2526) ได้ทำการวิจัยซึ่งแสดงว่า ผู้ที่มีลักษณะมุ่งอนาคตสูง จะโกงน้อย และถ้าเด็กประเภทนี้โกง ก็จะใช้เวลานานก่อนที่จะกระทำเช่นนั้น ส่วนการวิจัยอาชญากรวัยรุ่น พบว่า เด็กเหล่านี้มีลักษณะมุ่งปัจจุบันมาก และจะไม่ยอมรอคอยรางวัลใหญ่ แต่ขอรับรางวัลเล็กที่จะได้ทันที นอกจากนี้ เด็กเหล่านี้ยังไม่สามารถชะลอการบำบัดความต้องการของตนได้ ส่วนเด็กที่ทำผิดกฎหมายและผ่านการอบรมนิสัยในสถานกักกันมาแล้ว จะเป็นผู้ที่มีลักษณะมุ่งอนาคตมากขึ้นกว่า ก่อนที่เข้ารับการอบรม

โรบินสัน (Robinson. 1971 : 1225– B อ้างจากพรหมทิพย์ ศิริวรรณบุศย์ และคนอื่น ๆ. 2526) ศึกษาลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนเกรที่ไม่เคยถูกจำคุก กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กเกรที่เคยกระทำความผิด 2 ครั้ง หรือมากกว่า 2 ครั้งขึ้นไป แต่ไม่เคยถูกฟ้องทางกฎหมาย 48 คน ผลการศึกษาพบว่า เด็กเกร หรือเด็กที่ไม่มีจริยธรรม จะมองอนาคตในระยะสั้น และมีลักษณะมุ่งอนาคตน้อย นอกจากนี้ยังพบว่าความวิตกกังวลไม่มีความสัมพันธ์กับลักษณะมุ่งอนาคต

ไรท์ (Wright. 1975 อ้างจากพรหมทิพย์ ศิริวรรณบุศย์ และคนอื่น ๆ. 2526) ได้รวบรวมผลการค้นคว้า ซึ่งแสดงว่าเด็กที่มีความอดได้ รอได้ หรือเด็กที่มีลักษณะมุ่งอนาคตสูงนั้น จะไม่โกงในการเล่นเกมมากเท่าเด็กที่ขาดลักษณะนี้ นอกจากนี้เด็กที่ขโมยเงินจะแต่งเรื่อง ซึ่งเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในระยะเวลาที่สั้นกว่าระยะเวลาในเรื่องซึ่งแต่งโดยเด็กที่มีได้ขโมยเงิน

ดวงเดือน พันธมนาวิน และ เพ็ญแข ประจวบจันทึก (2520) ได้ศึกษาจริยธรรมของเยาวชนไทย กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนในโรงเรียนรัฐบาล และนิสิตชายหญิงในเขตกรุงเทพมหานคร เป็นผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มัธยมศึกษาปีที่ 1, 3, 5 และมหาวิทยาลัยปีที่ 2 ซึ่งมีอายุระหว่าง 11 – 25 ปี และมาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมทั้งสามระดับ ผลการศึกษพบว่า ลักษณะมุ่งอนาคตมีความสัมพันธ์ทางบวกกับระดับเหตุผลเชิงจริยธรรม

จากการศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องยังไม่พบงานวิจัยที่แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะมุ่งอนาคตกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมทางสังคมโดยตรง แต่จะมีการศึกษาที่แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะมุ่งอนาคตกับพฤติกรรมการโกง คือ ผู้ที่มีลักษณะมุ่งอนาคตสูง จะมีพฤติกรรมการโกงน้อยกว่าผู้ที่มีลักษณะมุ่งอนาคตต่ำ ซึ่งถือเป็นพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมนั่นเอง ซึ่งพฤติกรรมการโกง ก็คือ ความไม่ซื่อสัตย์ นอกจากนี้ ดวงเดือน พันธมนาวิน และ เพ็ญแข ประจวบจันทึก (2520) ยังได้ศึกษาพบว่า ลักษณะมุ่งอนาคตมีความสัมพันธ์ทางบวกกับระดับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมอีกด้วย

พงศ์อินทร์ ทิชนิพนธ์ (2546) ได้ทำการศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ของจิตลักษณะกับจริยธรรมในการทำงานตามกรอบจรรยาบรรณของนักสังคมสงเคราะห์ในเขตกรุงเทพมหานคร และปริณทผลจำนวน 420 คน พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีการควบคุมตนเองในระดับค่อนข้างสูงและมีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมในระดับการทำตามกฎเกณฑ์ของสังคม โดยเฉพาะหญิงมีการควบคุมตนเองสูงกว่าเพศชาย ผู้มีระดับการศึกษาสูงมีการควบคุมตนเองในระดับสูงกว่าผู้มีการศึกษาในระดับต่ำ และลักษณะทางจิตทั้งสองด้านมีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างมีการปฏิบัติตามกรอบจรรยาบรรณของนักสังคมสงเคราะห์ในระดับปานกลางถึงปานกลางค่อนข้างสูง โดยจรรยาบรรณด้านคุณธรรมมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือการเคารพสิทธิของผู้รับบริการ ความรับผิดชอบการเพิ่มพูนความรู้และทักษะและการประพฤติตามกรอบวิชาชีพตามลำดับ โดยความรับผิดชอบ คุณธรรมและการเคารพสิทธิของผู้รับบริการเป็นจรรยาบรรณซึ่งมีความสัมพันธ์ต่อกันและกันในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ปรัชญา นวลฉวี (2546) ได้ศึกษาเรื่องพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคม มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติในปีการศึกษา 2545 ทุกชั้นปี จากกลุ่มตัวอย่าง 330 คน พบว่านักศึกษามีความเสียสละสูงที่สุด รองลงมาคือ การเคารพกฎหมาย ความรักชาติ ความเมตตา ความรับผิดชอบ ส่วนพฤติกรรมที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ การมีระเบียบวินัยทั้งนี้ยังพบอีกว่า นักศึกษาหญิงมีจริยธรรมสูงกว่านักศึกษาชายในด้านความซื่อสัตย์สุจริต การเคารพกฎหมาย ความเสียสละและความรักชาติ นักศึกษาชั้นปีที่ 1 มีระเบียบวินัยที่สูงที่สุดรองลงมาคือชั้นปีที่ 2 3 และ 4 ตามลำดับ นอกจากนี้ยังพบอีกว่านักศึกษาที่ได้รับการอบรมสั่งสอนจริยธรรมจากครอบครัว โดยได้รับการสั่งสอนบ้าง ห้ามปรามบ้าง และลงโทษเมื่อทำความผิด และแบบที่ได้รับการสั่งสอนให้ทำความดีมาก ห้ามให้ทำผิดและทำโทษเมื่อทำความผิด มีจริยธรรมสูงกว่านักศึกษาที่ไม่ค่อยได้รับการอบรมจากครอบครัว โดยปล่อยให้รู้เองว่าควรทำอย่างไร

สุนทร โคมิน และ สนิท สมัครการ (2522) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ค่านิยมและระบบค่านิยมไทย” โดยจำแนกค่านิยมออกเป็น 2 ชนิด คือ ค่านิยมที่แสดงวัตถุประสงค์สำคัญในชีวิตของบุคคลแต่ละคน หรือค่านิยมจุดหมายปลายทาง ค่านิยมทั้ง 2 ลักษณะนี้มีค่านิยมที่เกี่ยวกับพฤติกรรมทางสังคมรวมอยู่ด้วย กล่าวคือ ในแง่ค่านิยมจุดหมายปลายทาง มีด้านเสมอภาครวมอยู่ด้วย ส่วนในแง่ค่านิยม วิถีปฏิบัติมี 4 ด้าน ได้แก่ ความซื่อสัตย์ ความมีน้ำใจเมตตา การให้อภัย และความอ่อนน้อมเชื่อฟัง ผลการวิจัยเมื่อเปรียบเทียบค่านิยมระหว่างเพศหญิงและเพศชาย โดยการให้จัดลำดับความสำคัญ ปรากฏว่า เพศชายให้ความสำคัญแก่ความเสมอภาค การให้อภัย และความอ่อนน้อมเชื่อฟัง สูงกว่าเพศหญิง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนอีก 2 ลักษณะไม่มีความแตกต่าง

อาลัย จันทรพาณิชย์ (2524) ได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในจังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมทางจริยธรรมระหว่างนักเรียนชายกับนักเรียนหญิง และนักเรียนที่อาศัยอยู่ในเมืองกับนอกเมือง โดยใช้แบบสอบถามแบบเทคนิคการฉายออกสำรวจพฤติกรรมทางจริยธรรม 6 คุณลักษณะ ได้แก่ ความรับผิดชอบ ความมีระเบียบวินัย ความซื่อสัตย์ ความสามัคคี ความอดสาหะ และความยุติธรรม จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน ผลปรากฏว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีพฤติกรรมทั้ง 6 คุณลักษณะ อยู่ในระดับขั้นที่ 5 พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนชายและนักเรียนหญิง กับนักเรียนที่อาศัยอยู่ในเมืองกับนอกเมือง ในแต่ละคุณลักษณะแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จงจรัส แจ่มจันทร์ (2524) ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในจังหวัดนนทบุรี เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมทางจริยธรรมระหว่างนักเรียนหญิงกับนักเรียนชาย และนักเรียนที่อาศัยอยู่ในเมืองกับนอกเมือง โดยใช้แบบสอบถามแบบเทคนิคการฉายออกสำรวจพฤติกรรมทางจริยธรรม 6 คุณลักษณะ ได้แก่ ความรับผิดชอบ ความมีระเบียบวินัย ความซื่อสัตย์ ความสามัคคี ความอดสาหะ และความยุติธรรม จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน ผลปรากฏว่านักเรียนส่วนมากมีพฤติกรรมทางจริยธรรมทั้ง 6 คุณลักษณะอยู่ในระดับที่ 5 ซึ่งหมายถึงทำตามหน้าที่ ตามกฎเกณฑ์และบรรทัดฐานของสังคม นักเรียนหญิงกับนักเรียนชายมีความแตกต่างกันในลักษณะความซื่อสัตย์ ความอดสาหะ และนักเรียนที่อาศัยอยู่ในเมืองกับนอกเมืองมีความแตกต่าง ในเรื่องการรักษาระเบียบวินัยในห้องเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ยุพา ถันอาบ (2524) ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในจังหวัดนครราชสีมา เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมทางจริยธรรมระหว่างนักเรียนชายกับนักเรียนหญิง และนักเรียนที่อาศัยอยู่ในเมืองกับนอกเมือง โดยใช้แบบสอบถามแบบเทคนิคการฉายออกสำรวจพฤติกรรมทางจริยธรรม 6 คุณลักษณะ ได้แก่ ความรับผิดชอบ ความมีระเบียบวินัย ความซื่อสัตย์ ความสามัคคี ความอดสาหะ และความยุติธรรม จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 480 คน ผลปรากฏว่านักเรียนส่วนมากมีพฤติกรรมทางจริยธรรมทั้ง 6 คุณลักษณะอยู่ในระดับที่ 5 คือ การทำตามหน้าที่ ตามกฎเกณฑ์และบรรทัดฐานของสังคม นักเรียนชายกับนักเรียนหญิงมีความแตกต่างกันในเรื่องความมีระเบียบวินัย และนักเรียนอาศัยอยู่ในเมืองกับนอกเมืองมีความแตกต่างในเรื่องการรักษาระเบียบวินัย ความสามัคคี และความอดสาหะ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ชัยฤทธิ์ พรหมมา (2524) ได้วิจัยเรื่องการศึกษาพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในจังหวัดสุรินทร์ เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมทางจริยธรรมระหว่างนักเรียนชายกับนักเรียนหญิง โดยใช้แบบสอบถามแบบเทคนิคการฉายออก (Projective Techniques) สำรวจพฤติกรรมทางจริยธรรม 6 คุณลักษณะเช่นกัน กับกลุ่มตัวอย่าง 421 คน ผลปรากฏว่า นักเรียนส่วน

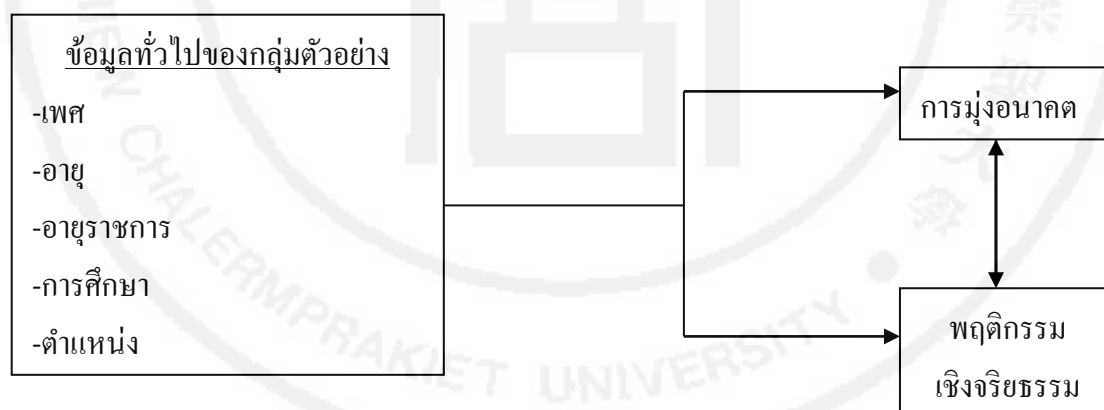
ใหญ่มีจริยธรรมอยู่ในระดับขั้นที่ 5 และพบว่าพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนหญิงสูงกว่านักเรียนชายในเรื่องเกี่ยวกับความอดสาหะอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.4 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการศึกษา

การศึกษาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมทางสังคมและการมุ่งอนาคตของนักสังคมสงเคราะห์ที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานที่ตั้งอยู่ในสถานสงเคราะห์เด็กบ้านราชวิถีกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ได้กำหนดตัวแปรเพื่อเป็นกรอบในการวิจัยดังนี้

- ตัวแปรอิสระ ได้แก่ เพศ อายุ อายุราชการ การศึกษา ตำแหน่ง
- ตัวแปรตาม ได้แก่ การมุ่งอนาคตและพฤติกรรมเชิงจริยธรรม

แผนภูมิที่ 2.1
กรอบแนวคิดที่ใช้ศึกษา

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาเรื่อง “การศึกษาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมทางสังคมและการมุ่งอนาคตของนักสังคมสงเคราะห์ที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานที่ตั้งอยู่ในสถานสงเคราะห์เด็กบ้านราชวิถีกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์” เป็นการศึกษาเชิงสำรวจเพื่อศึกษาพฤติกรรมการมุ่งอนาคตโดยวิธีการดำเนินการเป็น 2 ลักษณะ ดังนี้

1. เก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารโดยการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีในหนังสือ เอกสารทางวิชาการ วารสาร บทความ รายงานการวิจัย เอกสารเผยแพร่วิทยานิพนธ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาอ้างอิงประกอบการศึกษา

2. เก็บรวบรวมข้อมูลจากภาคสนามโดยใช้แบบสอบถามที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้น เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่จะนำมาทำการวิเคราะห์ข้อมูล พรรณนาประกอบตาราง แผนภูมิ อภิปราย และสรุปผลการศึกษาโดยเก็บข้อมูลจากข้าราชการ พนักงานราชการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานที่ตั้งอยู่ในสถานสงเคราะห์เด็กบ้านราชวิถี

การศึกษาครั้งนี้จะดำเนินการตามระเบียบวิธีวิจัยดังนี้

- ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- การเก็บรวบรวมข้อมูล
- เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- การทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม
- การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ประชากรในการสำรวจ

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์แบ่งโครงสร้างการบริหารงานออกเป็น 4 ส่วนคือ

1. ราชการส่วนกลาง ได้แก่ สำนักงานรัฐมนตรี สำนักงานปลัดกระทรวง กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว และสำนักส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการ และผู้สูงอายุ

2. ราชการส่วนภูมิภาค ได้แก่ สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด 75 จังหวัด

3. รัฐวิสาหกิจ ได้แก่ การเคหะแห่งชาติ สำนักงานธนาุเคราะห์

4. องค์กรมหาชน ได้แก่ สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน

ในการกำหนดประชากรสำหรับการศึกษารั้งนี้ ผู้ศึกษากำหนดที่จะเก็บข้อมูลจากหน่วยงานราชการส่วนกลาง โดยเลือกเฉพาะหน่วยงานที่ตั้งอยู่ในบริเวณสถานสงเคราะห์เด็กบ้านราชวิถีซึ่งมีหน่วยงานที่มีนักสังคมสงเคราะห์ปฏิบัติงานอยู่ดังนี้

-สถานสงเคราะห์เด็กบ้านราชวิถี

-บ้านพักเด็กและครอบครัวกรุงเทพ

-สำนักงานพัฒนาสังคมและสวัสดิการกรุงเทพ 1 (บ่อมปราบฯ)

-ศูนย์เฝ้าระวังและเตือนภัยทางสังคม

-สำนักสวัสดิการสังคม

-สำนักส่งเสริมและพิทักษ์สิทธิคนพิการ

ในหน่วยงานที่กล่าวนี้มีจำนวนข้าราชการ พนักงานราชการที่ปฏิบัติงานรวมทั้งสิ้น 96 คน ซึ่งผู้ศึกษาเก็บข้อมูลจากประชากรทั้งหมด

3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการแจกแบบสอบถามแก่ นักสังคมสงเคราะห์ที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานที่ตั้งอยู่ในสถานสงเคราะห์เด็กบ้านราชวิถีกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์พร้อมทั้งชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับแบบสอบถามให้ผู้ตอบเข้าใจ โดยแจกแบบสอบถามไปทั้งสิ้น 96 ฉบับ ดำเนินการระหว่างวันที่ 31 สิงหาคม 2550 ถึงวันที่ 21 กันยายน 2550 ได้แบบสอบถามกลับคืนมา 73 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 76.04 ของจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้การศึกษาครั้งนี้ คือ แบบสอบถามมีข้อคำถามแบ่งเป็น 3 ตอนคือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง

ส่วนที่ 2 เป็นคำถามที่เกี่ยวกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมทางสังคมแบ่งได้ดังนี้

- คำถามด้านพฤติกรรมความซื่อสัตย์ 6 ข้อ
- คำถามด้านพฤติกรรมความเสมอภาคหรือความยุติธรรม 4 ข้อ
- คำถามด้านพฤติกรรมความเมตตา 5 ข้อ
- คำถามด้านการเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม 5 ข้อ
- คำถามด้านความกตัญญูกตเวที 5 ข้อ

ส่วนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับความพฤติกรรมการมุ่งอนาคตมี 8 ข้อ

3.4 การทดสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม

การหาความเที่ยงตรงโดยการนำแบบสอบถามไปขอคำแนะนำปรึกษาจากอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิแล้วนำมาแก้ไขปรับปรุงให้เหมาะสม

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม เมื่อตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์เรียบร้อยแล้ว ผู้ศึกษาได้นำข้อมูลมาลงรหัส แจกแจงและประมวลผลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC⁺ (Statistical Package For the Social Science Programe) นำผลที่ได้มาทำการวิเคราะห์และเสนอเป็นผลงานวิจัย ดังนี้

1. คำร้อยละเพื่ออธิบายลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง
2. ค่าเฉลี่ยเพื่ออธิบายลักษณะพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคมและลักษณะการมุ่งอนาคต
3. การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคมและลักษณะการมุ่งอนาคตระหว่างผู้มีลักษณะทั่วไปต่างกัน
4. การทดสอบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคมกับการมุ่งอนาคต

บทที่ 4

ผลการศึกษา

การศึกษาเรื่อง “การศึกษาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมทางสังคมและการมุ่งอนาคตของนักสังคมสงเคราะห์ที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานที่ตั้งอยู่ในสถานสงเคราะห์เด็กบ้านราชวิถีกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์” ผู้ศึกษาจะได้เสนอผลการศึกษาซึ่งแบ่งเป็น 3 ตอนดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง
2. ข้อมูลด้านพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคมของนักสังคมสงเคราะห์ที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานที่ตั้งอยู่ในสถานสงเคราะห์เด็กบ้านราชวิถีกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
3. ข้อมูลด้านการมุ่งอนาคตของนักสังคมสงเคราะห์ที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานที่ตั้งอยู่ในสถานสงเคราะห์เด็กบ้านราชวิถีกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
4. ผลการศึกษาคือความแตกต่างของพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคมของนักสังคมสงเคราะห์ที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานที่ตั้งอยู่ในสถานสงเคราะห์เด็กบ้านราชวิถีกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จำแนกตามตัวแปรต่างๆ
5. การทดสอบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคมและการมุ่งอนาคต
6. สรุปผลการศึกษา

4.1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ในการศึกษาข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ผู้ศึกษาสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับ เพศ อายุ อาชีพ ราชการ การศึกษา และ ตำแหน่งงานของนักสังคมสงเคราะห์ที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานที่ตั้งอยู่ในสถานสงเคราะห์เด็กบ้านราชวิถีกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ผลการศึกษามีดังนี้

ข้อมูลกลุ่มตัวอย่างของนักสังคมสงเคราะห์ที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานที่ตั้งอยู่ในสถานสงเคราะห์เด็กบ้านราชวิถีกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ในการศึกษาค้นคว้า พบว่า เป็นชายร้อยละ 42.5 หญิงร้อยละ 57.5 อายุ 20-29 ปี ร้อยละ 74.0 อายุ 30-39 ปี ร้อยละ 17.8 อายุ 40-49 ปี ร้อยละ 8.2 อาชีพราชการ 1-10 ปี ร้อยละ 91.7 อาชีพราชการ 11-20 ปี ร้อยละ 2.7 อาชีพราชการ 21-30 ปี ร้อยละ 5.6 การศึกษาค้นคว้าปริญญาตรี ร้อยละ 12.3 ปริญญาตรี ร้อยละ 78.1 สูงกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 9.6 เป็นข้าราชการ ร้อยละ 34.2 พนักงานราชการ ร้อยละ 65.8 (ตารางที่ 4.1)

ตารางที่ 4.1
ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	31	42.5
หญิง	42	57.5
รวม	73	100.0
อายุ		
20-29 ปี	54	74.0
30-39 ปี	13	17.8
40-49 ปี	6	8.2
รวม	73	100.0
อายุราชการ		
1-10 ปี	67	91.7
11-20 ปี	2	2.7
21-30 ปี	4	5.6
รวม	73	100.0
การศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	9	12.3
ปริญญาตรี	57	78.1
สูงกว่าปริญญาตรี	7	9.6
รวม	73	100.0
ตำแหน่ง		
ข้าราชการ	25	34.2
พนักงานราชการ	48	65.8
รวม	73	100.0

4.2 ข้อมูลด้านพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคมของนักสังคมสงเคราะห์ที่ปฏิบัติงาน ในหน่วยงานที่ตั้งอยู่ในสถานสงเคราะห์เด็กบ้านราชวิถี กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

การศึกษาพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคมของนักสังคมสงเคราะห์ที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานที่ตั้งอยู่ในสถานสงเคราะห์เด็กบ้านราชวิถีกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ได้แบ่งพฤติกรรมออกเป็น 5 ด้านดังนี้

1. พฤติกรรมด้านความซื่อสัตย์
 2. พฤติกรรมด้านความเสมอภาคและความยุติธรรม
 3. พฤติกรรมด้านความเมตตา
 4. พฤติกรรมด้านการเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม
 5. พฤติกรรมด้านความกตัญญูกตเวที
- ผลการศึกษามีดังนี้

4.2.1 พฤติกรรมด้านความซื่อสัตย์

พฤติกรรมด้านความซื่อสัตย์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานที่ตั้งอยู่ในสถานสงเคราะห์เด็กบ้านราชวิถีกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ผู้ศึกษาได้กำหนดสถานการณ์สมมติ เพื่อทดสอบระดับพฤติกรรมความซื่อสัตย์ของกลุ่มตัวอย่าง 6 สถานการณ์ แต่ละสถานการณ์มีตัวเลือก 3 ระดับคือ มีจริยธรรม มีจริยธรรมน้อย และ ไม่มีจริยธรรม ผลการศึกษาพบว่าระดับพฤติกรรมมีจริยธรรมมีค่าร้อยละสูงที่สุด ระดับรองลงมาคือไม่มีจริยธรรม และมีจริยธรรมน้อยมีระดับพฤติกรรมที่ต่ำสุด เมื่อวัดค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมความซื่อสัตย์ซึ่งมีค่าสูงสุด = 16 ต่ำสุด = 6 พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความซื่อสัตย์เฉลี่ย 11.59 (ตารางที่ 4.2)

ตารางที่ 4.2
พฤติกรรมความซื่อสัตย์

เหตุการณ์	ระดับพฤติกรรม			รวม
	มี จริยธรรม	มีจริยธรรม น้อย	ไม่มี จริยธรรม	
1. นุ่นเปลือยอกทำแจกันดอกไม้บนโต๊ะหัวหน้าแขก	79.5	2.7	17.8	100.0
2. หัวหน้าบอกให้กึ่งเอาจดหมายไปส่ง แต่กึ่งลืมไว้บนโต๊ะ	61.7	21.9	16.4	100.0
3. สัมเห็นกระเป๋าเงินใบหนึ่งตกอยู่	56.2	20.5	23.3	100.0
4. น้อยไปซื้ออุปกรณ์สำนักงานกับเพื่อน ปรากฏว่าคนขายคิดเงินผิด	63.0	4.1	32.9	100.0
5. รุ่งกำลังรับประทานอาหารอยู่ในร้านแผลงลอย ที่มีคนพุกพ่วน	69.9	8.2	21.9	100.0
6. เอกไปซื้อของที่ร้านค้า เมื่อซื้อเสร็จ ปรากฏว่าแม่ค้าทอนเงินเกินมาให้	67.2	12.3	20.5	100.0
ระดับพฤติกรรมความซื่อสัตย์สูงสุด = 16 ต่ำสุด = 6 ค่าเฉลี่ย = 11.59				

4.2.2 พฤติกรรมด้านความเสมอภาคและความยุติธรรม

พฤติกรรมด้านความเสมอภาคและความยุติธรรมของนักสังคมสงเคราะห์ที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานที่ตั้งอยู่ในสถานสงเคราะห์เด็กบ้านราชวิถีกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ผู้ศึกษาได้กำหนดสถานการณ์สมมติ เพื่อทดสอบระดับพฤติกรรมความเสมอภาคและยุติธรรมของกลุ่มตัวอย่าง 4 สถานการณ์ แต่ละสถานการณ์มีตัวเลือก 3 ระดับคือ มีจริยธรรม มีจริยธรรมน้อย และ ไม่มีจริยธรรม ผลการศึกษาพบว่าระดับพฤติกรรมมีจริยธรรมมีค่าร้อยละสูงที่สุด ระดับรองลงมาคือไม่มีจริยธรรม และมีจริยธรรมน้อยมีระดับพฤติกรรมที่ต่ำสุด เมื่อวัดค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมความเสมอภาคและยุติธรรมซึ่งมีค่าสูงสุด = 12 ต่ำสุด = 4 พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความเสมอภาคและยุติธรรมเฉลี่ย 8.84 (ตารางที่ 4.3)

ตารางที่ 4.3

พฤติกรรมความเสมอภาคและความยุติธรรม

เหตุการณ์	ระดับพฤติกรรม			รวม
	มี จริยธรรม	มีจริยธรรม น้อย	ไม่มี จริยธรรม	
1.หัวหน้าชื่อของฝากมาฝากปิ่นกับเพื่อน และทุกคนก็อยากจะรับประทาน	67.1	9.6	23.3	100.0
2.นุชได้รับมอบหมายจากหัวหน้าให้ บอกเพื่อน ๆ ให้ช่วยกัน ทำความสะอาดสำนักงาน	65.8	15.0	19.2	100.0
3.หัวหน้าชื่อขนมมาให้ท่าน	45.2	27.4	27.4	100.0
4.หน้อยกับน้อยช่วยกันยกของอยู่ และเปลวไปชนแจกันดอกไม้ ของหัวหน้าหล่นแตก	46.6	27.4	26.0	100.0
ระดับพฤติกรรมความเสมอภาคและยุติธรรมสูงสุด = 12 ต่ำสุด = 4 ค่าเฉลี่ย = 7.73				

4.2.3 พฤติกรรมด้านความเมตตา

พฤติกรรมด้านความเมตตาของนักสังคมสงเคราะห์ที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานที่ตั้งอยู่ในสถานสงเคราะห์เด็กบ้านราชวิถีกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ผู้ศึกษาได้กำหนดสถานการณ์สมมติ เพื่อทดสอบระดับพฤติกรรมความเมตตาของกลุ่มตัวอย่าง 5 สถานการณ์ แต่ละสถานการณ์มีตัวเลือก 3 ระดับคือ มีจริยธรรม มีจริยธรรมน้อย และ ไม่มีจริยธรรม ผลการศึกษาพบว่าระดับพฤติกรรมมีจริยธรรมมีค่าร้อยละสูงที่สุด ระดับรองลงมาคือไม่มีจริยธรรม และมีจริยธรรมน้อยมีระดับพฤติกรรมที่ต่ำสุด ยกเว้นกรณีของขวัญ ก้อง และพบเห็นนกถูกยิงที่มีระดับพฤติกรรมแตกต่างออกไป เมื่อวัดค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมความเมตตาซึ่งมีค่าสูงสุด = 15 ต่ำสุด = 5 พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความเมตตาเฉลี่ย 8.84 (ตารางที่ 4.4)

ตารางที่ 4.4
พฤติกรรมความเมตตา

เหตุการณ์	ระดับพฤติกรรม			รวม
	มี จริยธรรม	มีจริยธรรม น้อย	ไม่มี จริยธรรม	
1.ระหว่างทางขวัญเห็นชายคนหนึ่ง ขอเงินคนที่เดินผ่านไปมา	31.5	28.8	39.7	100.0
2.ก้องเห็นชายตาบอดคนหนึ่ง กำลังจะเดินขึ้นสะพานลอย	47.9	28.8	23.3	100.0
3.ปุ่นเห็นแก้วหิวถึงน้ำท่าทางหนักมาก	56.2	27.4	16.4	100.0
4.เห็นนกตัวหนึ่งถูกยิงที่ปีกและไม่สามารถบินได้	60.3	26.0	13.7	100.0
5.แดงเห็นสุนัขตัวหนึ่งท่าทางผอมโซ	75.4	8.2	16.4	100.0
ระดับพฤติกรรมความเมตตาสูงสุด = 15 ต่ำสุด = 5 ค่าเฉลี่ย = 8.84				

4.2.4 พฤติกรรมการเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม

พฤติกรรมการเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมของนักสังคมสงเคราะห์ที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานที่ตั้งอยู่ในสถานสงเคราะห์เด็กบ้านราชวิถีกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ผู้ศึกษาได้กำหนดสถานการณ์สมมติ เพื่อทดสอบระดับพฤติกรรมการเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมของกลุ่มตัวอย่าง 5 สถานการณ์ แต่ละสถานการณ์มีตัวเลือก 3 ระดับคือ มีจริยธรรม มีจริยธรรมน้อย และ ไม่มีจริยธรรมผลการศึกษาพบว่าระดับพฤติกรรมมีจริยธรรมมีค่าร้อยละสูงที่สุด ระดับรองลงมาคือไม่มีจริยธรรม และมีจริยธรรมน้อยมีระดับพฤติกรรมที่ต่ำสุด ยกเว้นกรณีของน้อยและเพชรที่มีระดับพฤติกรรมแตกต่างกันออกไป เมื่อวัดค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมการเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมซึ่งมีค่าสูงสุด = 13 ต่ำสุด = 5 พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีการเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมเฉลี่ย 9.14 (ตารางที่ 4.5)

ตารางที่ 4.5

พฤติกรรมการเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม

เหตุการณ์	ระดับพฤติกรรม			รวม
	มี จริยธรรม	มีจริยธรรม น้อย	ไม่มี จริยธรรม	
1. นิลเห็นเพื่อนบ้านคนหนึ่งนำขยะมาทิ้งไว้ที่ ริมถนน	43.8	26	30.2	100.0
2. เก่งเห็นคนบางคนข้ามถนนโดยไม่ใช้ ทางม้าลาย	38.4	27.4	34.2	100.0
3. น้อยเห็นว่ามีหลายบ้านที่มักจะเทขยะ ทิ้งลงในคลอง	61.6	35.7	2.7	100.0
4. เพชรกำลังเข้าแถวเพื่อรอซื้ออาหารอยู่นั้น ก็เห็นคนบางคนไม่ยอมเข้าแถว	41.1	45.2	13.7	100.0
5. พลอยพบว่ามีคนทำน้ำหกอยู่ที่พื้น แต่ไม่ยอมเช็ดให้แห้ง	30.1	31.5	38.4	100.0
ระดับพฤติกรรมการเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมสูงสุด = 13 ต่ำสุด = 5 ค่าเฉลี่ย = 9.14				

4.2.5 พฤติกรรมด้านความกตัญญูทเวท

พฤติกรรมด้านความกตัญญูทเวทของนักสังคมสงเคราะห์ที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานที่ตั้งอยู่ในสถานสงเคราะห์เด็กบ้านราชวิถีกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ผู้ศึกษาได้กำหนดสถานการณ์สมมติ เพื่อทดสอบระดับพฤติกรรมด้านความกตัญญูทเวทของกลุ่มตัวอย่าง 5 สถานการณ์ แต่ละสถานการณ์มีตัวเลือก 3 ระดับคือ มีจริยธรรม มีจริยธรรมน้อย และ ไม่มีจริยธรรม ผลการศึกษาพบว่าระดับพฤติกรรมมีจริยธรรมน้อยมีค่าร้อยละสูงที่สุด ระดับรองลงมาคือ ไม่มีจริยธรรม และมีจริยธรรมมีระดับพฤติกรรมที่ต่ำสุด ยกเว้นกรณีของกึ่งที่มีระดับพฤติกรรมแตกต่างกันออกไป เมื่อวัดค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมความกตัญญูทเวทซึ่งมีค่าสูงสุด = 15 ต่ำสุด = 5 พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความกตัญญูทเวทเฉลี่ย 9.03 (ตารางที่ 4.6)

ตารางที่ 4.6
พฤติกรรมความกตัญญูทเวท

เหตุการณ์	ระดับพฤติกรรม			รวม
	มี จริยธรรม	มีจริยธรรม น้อย	ไม่มี จริยธรรม	
1. คุณข่าบอกให้ไปช่วยนวดขาให้หน่อย	21.9	47.9	30.2	100.0
2. เห็นคุณแม่กำลังล้างเครื่องครัวที่ใช้ทำกับข้าว	27.4	53.4	19.2	100.0
3. อันเดินเข้าบ้านก็เห็นคุณปู่ กำลังซ่อมเครื่องตัดหญ้าอยู่	27.4	53.4	19.2	100.0
4. กึ่งเห็นแม่ขนหมอนและที่นอน ออกมาทำความสะอาด	43.9	26.0	30.1	100.0
5. ดาวกำลังจะกลับบ้าน ก็เห็นหัวหน้ากำลัง ล้างรถอยู่	23.3	37.0	39.7	100.0
ระดับพฤติกรรมความกตัญญูทเวทที่สูงสุด = 15 ต่ำสุด = 5 ค่าเฉลี่ย = 9.03				

4.3 ข้อมูลด้านการมุ่งอนาคตของนักสังคมสงเคราะห์ที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานที่ตั้งอยู่ในสถาน สงเคราะห์เด็กบ้านราชวิถีกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

การมุ่งอนาคตของ นักสังคมสงเคราะห์ที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานที่ตั้งอยู่ในสถานสงเคราะห์
เด็กบ้านราชวิถีกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ผู้ศึกษาได้กำหนดสถานการณ์
สมมติ เพื่อทดสอบระดับการมุ่งอนาคตของกลุ่มตัวอย่าง 8 สถานการณ์ แต่ละสถานการณ์มี
ตัวเลือก 4 ระดับคือ จริง ก่อนข้างจริง ไม่ค่อยจริง และไม่จริง ผลการศึกษาพบว่าระดับจริงมีค่า
ร้อยละสูงที่สุด ระดับรองลงมาคือก่อนข้างจริง ระดับรองลงมาคือไม่ค่อยจริง และไม่จริงมีระดับที่
ต่ำสุด ยกเว้นบางกรณี เมื่อวัดค่าเฉลี่ยของการมุ่งอนาคตซึ่งมีค่าสูงสุด = 27 ต่ำสุด = 8 พบว่า
กลุ่มตัวอย่างมีการมุ่งอนาคตเฉลี่ยรวม 14.44 (ตารางที่ 4.7)

ตารางที่ 4.7
การมุ่งอนาคต

เหตุการณ์	ระดับการมุ่งอนาคต				รวม
	จริง	ก่อนข้าง จริง	ไม่ค่อยจริง	ไม่ จริง	
1.ฉันจะหาทางแก้ปัญหาให้หมดไปเมื่อพบปัญหา	49.3	35.6	11.0	4.1	100.0
2.เราไม่ควรปล่อยเวลาว่างโดยไม่ทำอะไร	45.2	39.7	13.7	1.4	100.0
3.ฉันจะพยายามทำงานที่หัวหน้าสั่งให้เสร็จ ก่อนถึงเวลาที่กำหนด	39.7	41.1	19.2	0.0	100.0
4.ฉันหาความรู้ใหม่ๆ อยู่เสมอ เพื่อความก้าวหน้าในการทำงาน	38.4	37.0	23.2	1.4	100.0
5.ฉันคิดว่าความขยันหมั่นเพียร และความตั้งใจ จะทำให้ฉันประสบความสำเร็จในการทำงาน	58.9	28.7	11.0	1.4	100.0
6.ถ้าพบปัญหาในเรื่องใดก็ตาม ฉันจะหาทางแก้ปัญหาเหล่านั้น	39.7	41.1	19.2	0.0	100.0
7.ถ้าได้รับมอบหมายงานจากหัวหน้า ฉันจะคิดวางแผนการทำงานอย่างเป็นขั้นตอน	34.2	49.3	15.1	1.4	100.0
8.ฉันวางแผนเกี่ยวกับการเรียนต่อในอนาคตไว้แล้ว	27.4	37.0	26.0	9.6	100.0
ระดับการมุ่งอนาคตสูงสุด = 27 ต่ำสุด = 8 ค่าเฉลี่ย = 14.44					

4.4 ผลการศึกษาความแตกต่างของพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคมของนักสังคมสงเคราะห์ ที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานที่ตั้งอยู่ในสถานสงเคราะห์เด็กบ้านราชวิถีกระทรวง การพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จำแนกตามตัวแปรต่างๆ

ในการศึกษาความแตกต่างของพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคม และ การมุ่งอนาคต ผู้ศึกษา
ได้จำแนกโดยตัวแปรข้อมูลส่วนบุคคล 5 ตัวแปรได้แก่ เพศ อายุ อายุราชการ การศึกษาและ
ตำแหน่ง โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวผลการศึกษามีดังนี้

4.4.1 เพศ

4.4.1.1 ความเสมอภาคและความยุติธรรมกับเพศ

จากการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของพฤติกรรมความเสมอ
ภาคและความยุติธรรมระหว่างเพศชาย หญิง พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่
.01 โดยเพศชายมีค่าเฉลี่ยที่ 7.10 และเพศหญิงมีค่าเฉลี่ย 8.19 (ตารางที่ 4.8 และ 4.9)

ตารางที่ 4.8

การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของความเสมอภาคและความยุติธรรม
ระหว่างเพศชายหญิง

แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	sig
ระหว่างกลุ่ม	21.34	1	21.34	7.38	.008
ภายในกลุ่ม	205.19	71	2.89		
รวม	226.52	72			

ระดับนัยสำคัญทางสถิติ = .01

ตารางที่ 4.9

ค่าเฉลี่ยของความเสมอภาคและความยุติธรรมระหว่างเพศชาย หญิง

เพศ	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
ชาย	31	7.10	1.94
หญิง	42	8.19	1.50
รวม	73	7.73	1.77

4.4.1.2 ความเมตตากับเพศ

จากการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของพฤติกรรมความเมตตา ระหว่างเพศชาย หญิง พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 โดยเพศชายมีค่าเฉลี่ยที่ 8.26 และเพศหญิงมีค่าเฉลี่ย 9.26 (ตารางที่ 4.10 และ 4.11)

ตารางที่ 4.10

การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของความเมตตา ระหว่างเพศชายหญิง

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	sig
ระหว่างกลุ่ม	17.97	1	17.97	4.83	.031
ภายในกลุ่ม	264.06	71	3.72		
รวม	282.03	72			

ระดับนัยสำคัญทางสถิติ = .05

ตารางที่ 4.11

ค่าเฉลี่ยของความเมตตา ระหว่างเพศชาย หญิง

เพศ	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
ชาย	31	8.26	2.13
หญิง	42	9.26	1.77
รวม	73	8.84	1.98

4.4.1.3 ความกตัญญูกับเพศ

จากการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของพฤติกรรมความกตัญญูระหว่างเพศชาย หญิง พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 โดยเพศชายมีค่าเฉลี่ยที่ 8.13 และเพศหญิงมีค่าเฉลี่ย 9.70 (ตารางที่ 4.12 และ 4.13)

ตารางที่ 4.12

การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของความกตัญญูระหว่างเพศชายหญิง

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	sig
ระหว่างกลุ่ม	43.49	1	43.49	9.88	.002
ภายในกลุ่ม	312.46	71	4.40		
รวม	355.95	72			

ระดับนัยสำคัญทางสถิติ = .01

ตารางที่ 4.13

ค่าเฉลี่ยของความกตัญญูระหว่างเพศชาย หญิง

เพศ	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
ชาย	31	8.13	2.09
หญิง	42	9.70	2.10
รวม	73	9.03	2.22

4.4.2 อายุ

จากการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคมกับอายุไม่พบที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

4.4.3 อายุราชการ

จากการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคมกับอายุราชการไม่พบที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

4.4.4 ระดับการศึกษา

จากการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคมกับระดับการศึกษาไม่พบที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

4.4.5 ตำแหน่ง

จากการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคมกับตำแหน่งไม่พบที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

4.5 การทดสอบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการมุ่งอนาคต และพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคม

จากการศึกษาความสัมพันธ์ของการมุ่งอนาคตและพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคม โดยการทดสอบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พบว่า ลักษณะการมุ่งอนาคตและลักษณะพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคมมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 โดยพฤติกรรมความซื่อสัตย์สัมพันธ์กับการมุ่งอนาคตในระดับค่อนข้างต่ำ ($R=.334$) ส่วนความเมตตาและการเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมีความสัมพันธ์กับการมุ่งอนาคตในระดับปานกลางทั้ง 2 ลักษณะ ($R=.560$ และ $.482$ ตามลำดับ) (ตารางที่ 4.14)

ตารางที่ 4.14

การทดสอบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคมและการมุ่งอนาคต

พฤติกรรมจริยธรรมทางสังคม	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ การมุ่งอนาคต
ความซื่อสัตย์	0.334**
ความเสมอภาคและความยุติธรรม	0.193
ความเมตตา	0.560**
การเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม	0.482**
ความกตัญญู	0.060

ระดับนัยสำคัญทางสถิติ = .01

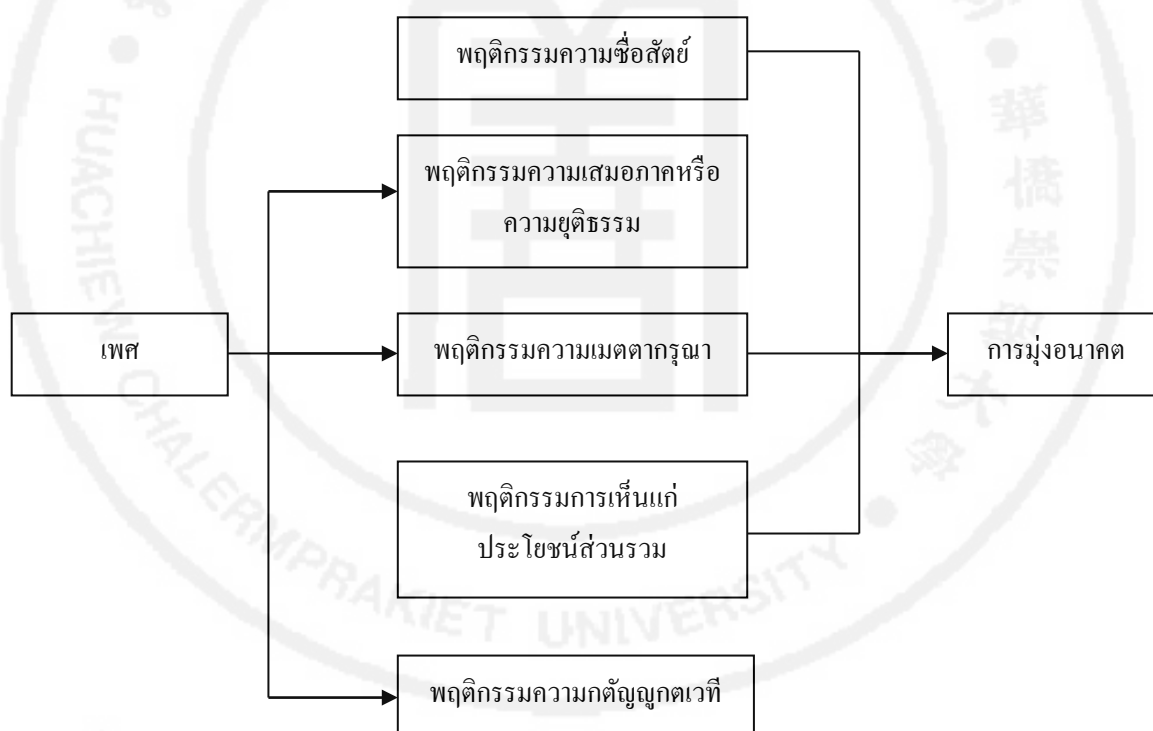
4.6 สรุปผลการศึกษา

จากการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคมและการมุ่งอนาคต สรุปผลดังนี้

1. เพศมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความเสมอภาคหรือความยุติธรรม ความเมตตา กรุณา และความกตัญญูทดแทน
2. พฤติกรรมความซื่อสัตย์ ความเมตตา และการเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมีความสัมพันธ์กับการมุ่งอนาคต

แผนภูมิที่ 4.1

สรุปผลการศึกษา

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษา อภิปรายผล และ ข้อเสนอแนะ

ผู้ศึกษาปฏิบัติงานในกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ซึ่งเป็นกระทรวงที่มีภาระหน้าที่ในการให้การคุ้มครองทางสังคมแก่ประชาชนทุกคนในประเทศไทย ให้คนไทยมีหลักประกันความมั่นคงในการดำรงชีวิต โดยการสร้างสถาบันครอบครัวและชุมชนให้เข้มแข็ง ภารกิจดังกล่าวของกระทรวงทำให้ข้าราชการ พนักงานราชการในกระทรวงฯจำเป็นต้องมีคุณธรรมเป็นแนวทางในการทำงาน เนื่องจากความรับผิดชอบในงานที่เกี่ยวข้องกับความสุขทุกข์ของผู้อื่นย่อมจะต้องอาศัยความรับผิดชอบและการคำนึงถึงผู้อื่นให้มากกว่าหรืออย่างน้อยก็เท่ากับการคำนึงถึงตนเอง ผู้ศึกษาจึงกำหนดที่จะศึกษาลักษณะทางคุณธรรมของข้าราชการ พนักงานราชการของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมทางสังคมและการมุ่งอนาคตของนักสังคมสงเคราะห์ที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานที่ตั้งอยู่ในสถานสงเคราะห์เด็กบ้านราชวิถีกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์โดยศึกษาหน่วยงานที่ปฏิบัติงานด้านสังคมสงเคราะห์ ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 96 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ความแปรปรวน และการทดสอบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

5.1 สรุปผลการศึกษา

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปเป็นประเด็นสำคัญได้ดังนี้

5.1.1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นหญิง อายุระหว่าง 20-29 ปี มีอายุราชการ 1-10 ปี มีการศึกษาระดับปริญญาตรี เป็นส่วนใหญ่ และ ส่วนใหญ่เป็นพนักงานราชการ

5.1.2 ข้อมูลด้านพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคมของนักสังคมสงเคราะห์ที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานที่ตั้งอยู่ในสถานสงเคราะห์เด็กบ้านราชวิถีกระทรวงการพัฒนาศังคมและความมั่นคงของมนุษย์

ผลการศึกษามีดังนี้

5.1.2.1 พฤติกรรมด้านความซื่อสัตย์ นักสังคมสงเคราะห์ที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานที่ตั้งอยู่ในสถานสงเคราะห์เด็กบ้านราชวิถีกระทรวงการพัฒนาศังคมและความมั่นคงของมนุษย์มีความซื่อสัตย์อยู่ในระดับกลางเฉลี่ย 11.59 (ค่าสูงสุด = 16 ต่ำสุด = 6)

5.1.2.2 พฤติกรรมด้านความเสมอภาคและความยุติธรรม นักสังคมสงเคราะห์ที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานที่ตั้งอยู่ในสถานสงเคราะห์เด็กบ้านราชวิถีกระทรวงการพัฒนาศังคมและความมั่นคงของมนุษย์มีความเสมอภาคและความยุติธรรมอยู่ในระดับปานกลางเฉลี่ย 8.84 (ค่าสูงสุด = 12 ต่ำสุด = 4)

5.1.2.3 พฤติกรรมด้านความเมตตา นักสังคมสงเคราะห์ที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานที่ตั้งอยู่ในสถานสงเคราะห์เด็กบ้านราชวิถีกระทรวงการพัฒนาศังคมและความมั่นคงของมนุษย์มีความเมตตาอยู่ในระดับต่ำกว่าระดับปานกลางเล็กน้อยเฉลี่ย 8.84 (ค่าสูงสุด = 15 ต่ำสุด = 5)

5.1.2.4 พฤติกรรมด้านการเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม นักสังคมสงเคราะห์ที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานที่ตั้งอยู่ในสถานสงเคราะห์เด็กบ้านราชวิถีกระทรวงการพัฒนาศังคมและความมั่นคงของมนุษย์มีการเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลางเฉลี่ย 9.14 (ค่าสูงสุด = 13 ต่ำสุด = 5)

5.1.2.5 พฤติกรรมด้านความกตัญญูทเวทที นักสังคมสงเคราะห์ที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานที่ตั้งอยู่ในสถานสงเคราะห์เด็กบ้านราชวิถีกระทรวงการพัฒนาศังคมและความมั่นคงของมนุษย์มีความกตัญญูทเวททีอยู่ในระดับปานกลางเฉลี่ย 9.03 (ค่าสูงสุด = 15 ต่ำสุด = 5)

5.1.3 ข้อมูลด้านการมุ่งอนาคตของ นักสังคมสงเคราะห์ที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานที่ตั้งอยู่ในสถานสงเคราะห์เด็กบ้านราชวิถีกระทรวงการพัฒนาศังคมและความมั่นคงของมนุษย์

การมุ่งอนาคตนักสังคมสงเคราะห์ที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานที่ตั้งอยู่ในสถานสงเคราะห์เด็กบ้านราชวิถีกระทรวงการพัฒนาศังคมและความมั่นคงของมนุษย์มีการมุ่งอนาคตอยู่ในระดับต่ำกว่าปานกลางเล็กน้อยเฉลี่ย 14.44 (ค่าสูงสุด = 27 ต่ำสุด = 8)

5.1.4 ความแตกต่างของลักษณะการมุ่งอนาคตและพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคมจำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล

จากข้อมูลส่วนบุคคลได้แก่ เพศ อายุ อายุราชการ ระดับการศึกษา และ ตำแหน่ง พบว่า เพศหญิงมีพฤติกรรมความเสมอภาคและความยุติธรรม ความเมตตา และ ความกตัญญูทวดที่ สูงกว่าเพศชาย ส่วนตัวแปรด้านอื่นๆไม่แตกต่าง

5.1.5 ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะการมุ่งอนาคตกับพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคม

ลักษณะการมุ่งอนาคตมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความซื่อสัตย์ ความเมตตา และ การเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม

5.2 อภิปรายผล

5.2.1 เพศ

จากการศึกษาพบว่าเพศหญิงมีพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคมบางด้านสูงกว่าเพศชาย ซึ่งน่าจะเกิดจากการปลูกฝังพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคม ที่ผู้ใหญ่ในอดีตถ่ายทอดทางครอบครัวโดยที่เด็กผู้หญิงจะถูกอบรมแบบเข้มงวดกว่าเด็กผู้ชาย (อภิญา จันทรเจนนจบ, 2525) โดยสอดคล้องกับการวิจัยของบุคคลอื่นๆ เช่น วรินทร์ ม่วงสุวรรณ (2517) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความเอื้อเฟื้อตามตัวแปร เพศและถิ่นที่อยู่ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษา ปกศ. ปีที่ 1 ในกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด จำนวน 450 คน ผลการวิจัยพบว่าเพศหญิงมีความเอื้อเฟื้อต่อพวกพ้องมากกว่าเพศชาย และ ชัยฤทธิ์พรหมมา (2524) ศึกษาพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในจังหวัดสุรินทร์ พบเช่นกันว่าพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนหญิงสูงกว่านักเรียนชาย ในเรื่องเกี่ยวกับความอดทน และ ปรัชญา นวลฉวี (2546) ซึ่งได้ศึกษาเรื่องพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคม มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติในปีการศึกษา 2545 ทุกชั้นปี พบว่า นักศึกษาหญิงมีจริยธรรมสูงกว่านักศึกษาชายในด้านความซื่อสัตย์สุจริต การเคารพกฎหมาย ความเสียสละและความรักชาติ ที่เป็นเช่นนี้น่าจะเกิดจากการที่สังคมไทยยังเล็งดูลูกสาวอย่างเข้มงวดมากกว่าลูกชาย โดยเฉพาะในวัยเด็กจึงทำให้เด็กผู้หญิงมีพื้นฐานด้านจริยธรรมสูงกว่าเด็กผู้ชาย

5.2.2 จากการศึกษาความสัมพันธ์ของการมุ่งอนาคตและพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคม โดยการทดสอบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พบว่า ลักษณะการมุ่งอนาคตและลักษณะพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคมมีความสัมพันธ์กัน สอดคล้องกับผลการวิจัยของดวงเดือน พันธุมนาวิน และ เพ็ญแข ประจันปัจจนิก (2520) ได้ศึกษาจริยธรรมของเยาวชนไทย กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนในโรงเรียนรัฐบาล และนิสิตชายหญิงในเขตกรุงเทพมหานคร เป็นผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มัธยมศึกษาปีที่ 1, 3, 5 และมหาวิทยาลัยปีที่ 2 ซึ่งมีอายุระหว่าง 11 – 25 ปี และมาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมทั้งสามระดับ ผลการศึกษาพบว่า ลักษณะมุ่งอนาคตมีความสัมพันธ์ทางบวกกับระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมและสอดคล้องกับผลงานวิจัยของพงศ์อินทร์ ทิชนพงศ์ (2546) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ของจิตลักษณะกับจริยธรรมในการทำงานตามกรอบจรรยาบรรณของนักสังคมสงเคราะห์ในเขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีการควบคุมตนเองในระดับค่อนข้างสูง และ มีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมในระดับการทำตามกฎเกณฑ์ของสังคม และลักษณะทางจิตทั้งสองด้านมีความสัมพันธ์กัน ลักษณะทางจิตและพฤติกรรมจริยธรรมที่สัมพันธ์กันนี้สอดคล้องกับทฤษฎีต้นไม้จริยธรรมของดวงเดือน พันธุมนาวิน ตรงที่ลักษณะทางจิตที่อยู่ที่รากและลำต้นจะส่งผลต่อกิ่งก้านและใบคือพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคมให้เป็นคนดี คนเก่ง สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อให้ผู้ขอรับบริการได้รับความสุขรวมทั้งพฤติกรรมอื่นๆด้วย

5.3 ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาในครั้งนี้ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะต่อการเสริมสร้างจริยธรรมในการทำงานตามกรอบจรรยาบรรณของนักสังคมสงเคราะห์ดังนี้

5.3.1 ข้อเสนอแนะระดับนโยบาย

รัฐควรมีนโยบายให้หน่วยงานที่มีบุคลากรปฏิบัติงานด้านสังคมสงเคราะห์ หรือ มีบุคลากรที่มีหน้าที่ในการให้บริการประชาชน จัดอบรมเสริมสร้างจิตลักษณะที่สำคัญ เช่น การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม การควบคุมตนเอง การมุ่งอนาคต ฯลฯ เพื่อให้บุคลากรเหล่านั้นมีความพร้อมด้านจิตใจที่จะทำหน้าที่ให้บริการแก่ผู้รับบริการที่มารับบริการอย่างมีความสุข

5.3.2 ข้อเสนอแนะระดับหน่วยงาน

ควรมีการจัดอบรม-ส่งเสริมทางด้านจริยธรรมทางสังคมเพิ่มเติมในด้านความรับผิดชอบ ด้านคุณธรรม ความซื่อสัตย์ ความเมตตา ฯลฯ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ปฏิบัติงานทางด้านสังคมสงเคราะห์ เนื่องจากผู้ปฏิบัติที่เกี่ยวข้องทั้งหมดเป็นผู้ปฏิบัติงานที่ให้บริการประชาชนเป็นสำคัญ

5.3.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการทำการศึกษาครั้งต่อไป

ควรศึกษาเพิ่มเติมในกลุ่มเป้าหมายราชการอื่นๆหรือหน่วยงานเอกชน เช่น ผู้ปฏิบัติงานในกรมราชทัณฑ์ ผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานเอกชน หรือ ผู้ปฏิบัติงานในมูลนิธิต่างๆที่ทำงานด้านสังคมสงเคราะห์ เป็นต้น

บรรณานุกรม

- กนกวรรณ สุวรรณปฏิกรณ์. (2534) การเปรียบเทียบค่านิยมทางจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลที่
ได้รับการสอนจริยธรรมโดยวิธีการหาค่านิยมให้กระจ่าง กับการสอนโดยวิธีการสอน
แบบปกติ วิทยาลัยพยาบาล สภากาชาดไทย. วิทยานิพนธ์ วท.ม. กรุงเทพมหานคร :
มหาวิทยาลัยมหิดล.
- เกษิณี ผลประพฤติ. (2524) การศึกษาพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักศึกษาครูในกลุ่มวิทยาลัยครู
ภาคกลาง. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- กำพล ชูรัตน์. (2538) จริยธรรมและศักยภาพของการปฏิบัติจริยธรรมของนักศึกษา. วิทยานิพนธ์
ค.ม. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. “กิจกรรมจริยธรรมในปี 2523 – 2524,” เอกสาร
ประกอบการ เรื่อง ทิศทางของการวิจัยทางจริยธรรมและค่านิยม 26 – 28 กุมภาพันธ์
2523. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2525.
- จงจิตร แจ่มจันทร์. (2524) การศึกษาพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
ในจังหวัดนนทบุรี. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- จรรยา นาคะรัต. (2527) ผลของตัวแบบสัญลักษณ์ที่มีต่อพฤติกรรมเอื้อเฟื้อของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จรรยา สุวรรณทัต. (2531) ประมวลบทความวิชาการระหว่างปีพุทธศักราช 2526 – 2531 ฉบับ
อภินันทนาการ ครบรอบ 33 ปี สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ : เยาวชนไทยกับ
การมุ่งอนาคต. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- จิรวรรณ วิรัชกุล. (2524) การศึกษาพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
ในจังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ชูศรี วงศ์รัตนะ. (2530) เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร :
ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชัยฤทธิ์ พรหมมา. (2524) การศึกษาพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
ในจังหวัดสุรินทร์. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน. (2522) การพัฒนาจริยธรรม : ตำราจิตวิทยา. กรุงเทพมหานคร :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- (2524) พฤติกรรมศาสตร์ เล่ม 2 : และจิตวิทยาจริยธรรมและจิตวิทยาภาษา.
กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน และ เพ็ญแข ประจันปัจจนึก. (2520) จริยธรรมของเยาวชนไทย. พิมพ์ครั้งที่ 2. สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ธิติมา จำปรัตน์. (2523) ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ วท.ม. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ธวิษ อินทรพันธุ์. (2527) พฤติกรรมและแนวโน้มพฤติกรรมจริยธรรมต่อสิ่งแวดล้อมตามคำรายงานของนักเรียน ครู และผู้ปกครอง. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปรัชญา นวลฉวี. (2546) พฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคม มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ. สารนิพนธ์ ศศ.ม. สมุทรปราการ : มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ.
- แปลก สนธิรักษ์. (2515) ระเบียบ ประเพณี วัฒนธรรม ศาสนา. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- ปาริชาติ นาคอ้อม. (2524) การศึกษาพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในจังหวัดนครสวรรค์. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ประกาศรี จิตภักดี. (2522) การศึกษาพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในภาคใต้. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ประสาร มาลากุล. (2523) รายงานผลการวิจัย : ค่านิยมและความคาดหวังของเยาวชนไทย. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประเสริฐ แยมกลิ่นฟุ้ง. (2515) ลักษณะประจำประเทศไทย ในฐานะเป็นปัจจัยกำลังอำนาจแห่งชาติ. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปิยกาญจน์ กิจอุดมทรัพย์. (2539) ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับลักษณะมุ่งอนาคตของนักศึกษาหลักสูตรวิชาชีพพระยาศน์ วิทยาลัยสารพัดช่าง กรุงเทพฯ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. (2527) การปรับพฤติกรรมเบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- พงศ์อินทร์ ทิชินพงศ์. (2546) ความสัมพันธ์ของจิตลักษณะกับจริยธรรมในการทำงานตามกรอบจรรยาบรรณของนักสังคมสงเคราะห์ในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล. สารนิพนธ์ ศศ.ม. สมุทรปราการ : มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ.
- พนิดา สิ้นสุวรรณ. (2527) การเปรียบเทียบลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ในวิชาสังคมศึกษา เรื่องปัญหาสิ่งแวดล้อมด้วยการสอนโดยใช้เทคนิคการพยากรณ์กับการสอนแบบบรรยาย. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- พรพิมล สันติหิรัญภาค. (2522) การศึกษาพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุศย์, ชัยพร วิชชาวุธ และ วีระพร อุวรรณโณ. (2527) จริยธรรมชาวกรุงเทพมหานครปัจจุบัน. กรุงเทพมหานคร : สถาบันวิจัยสภาวะแวดล้อม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เพียงพรรณ สุขจันทร์. (2524) การศึกษาพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- เพ็ญแข ประจันปัจฉิม. (2527) “ลักษณะมุ่งอนาคต,” เอกสารการสอนชุดวิชาพัฒนาการวัยรุ่นและการอบรมหน่วยที่ 9 – 15. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ภิกษุณ เจนเจริญวงศ์. (2530) การเปรียบเทียบพัฒนาการจริยธรรมด้านความเมตตาคุณธรรมของนักเรียนจากการอ่านหนังสือภาพที่มีการนำเสนอพฤติกรรมของตัวละครเอกในทางบวกและทางลบ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- มาลี วิทยารัตน์. (2540) ผลของการฝึกการมุ่งอนาคตแก่เด็กในสถานสงเคราะห์เด็กชายบ้านบางละมุง จังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- ระวี ภาวิไล. (2525) “การแสวงหาจุดร่วมของอุดมคติทางจริยธรรม,” เอกสารประกอบการสัมมนา เรื่องทิศทางของการวิจัยทางจริยธรรมและค่านิยม : 26 – 28 กุมภาพันธ์ 2525. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- รุ่งธรรม สุจิธรรมรักษ์ และ สุรีย์ สุวรรณปรีชา. (2525) “คุณลักษณะในอุดมคติทางจริยธรรมของบุคคลในทัศนะของนักคิดไทย,” เอกสารประกอบการสัมมนาเรื่องทิศทางของการวิจัยทางจริยธรรมและค่านิยม : 26 – 28 กุมภาพันธ์ 2525. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- รังสรรค์ เฟื่อง. (2531) อนาคตศาสตร์และการแนะแนวเชิงอนาคต. ราชบุรี : โรงเรียนหนองโพวิทยา.
- วิทย์ วิสเวทย์. (2520) จริยศาสตร์เบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์อักษรเจริญทัศน์.
- วิมล เสวตกนิษฐ. (2522) การศึกษาพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในภาคเหนือ. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- วิวัฒน์ อัสวณิชย์. (2523) ความสัมพันธ์ระหว่างความมีวินัยในตนเองกับความซื่อสัตย์ของเด็กไทย. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ศิริพร พูลรักษ์. (2539) การเปรียบเทียบรูปแบบการสื่อสารในครอบครัวที่มีผลต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของเด็กวัยรุ่น. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- สงวน ช่างฉัตร. (2524) “การพยากรณ์อนาคตกับการวางแผนการศึกษา,” วารสารมิตรครู. 4 : 44 – 46.
- สมจิตต์ เพิ่มพูล. (2532) การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนวิชาสังคมไทยโดยใช้เทคนิคการพยากรณ์กับการสอนตามคู่มือครู. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- สมเดช สีแสง. (2525) การทดลองสอนการยกระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- สบโชค พุดนวม. (2523) ความสัมพันธ์ระหว่างความซื่อสัตย์กับความรู้อีกด้านหนึ่ง. ปรินญา
นิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- เสรี พงศ์พิศ. (2525) “คุณลักษณะในอุดมคติทางจริยธรรมของบุคคลจากศาสนาที่สำคัญของโลก,”
เอกสารประกอบการสัมมนาเรื่องทิศทางของการวิจัยทางจริยธรรมและค่านิยม : 26 – 28
กุมภาพันธ์ 2525. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- สุขเชษฐ์ มาเหรัมย์. (2519) อิทธิพลของการเป็นแบบอย่างต่อการพัฒนาจริยธรรมของเยาวชน. ปรินญา
นิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- สุนทรี โคมิน และ สนิท สัมครการ. (2522) รายงานการวิจัยเรื่องค่านิยมและระบบค่านิยมไทย :
เครื่องมือในการสำรวจวัด. สำนักวิจัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สุพล วังสินธุ์. (2530-2531) “องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อพัฒนาการทางจริยธรรม,” วารสาร
แนะแนว. 25(132) : 31 – 35.
- Bandura, Albert Ross and Ross. (1963) “Imitation of Film – Mediated Aggressive
Models,” Child Development and Behavior. By Freda Rebelsky and Lym
Dorman. New York : Alfred A. Knapt.
- Wright, D. (1975) The Psychology of Moral Behavior. Middleres England : Penguin Biiks
Ltd.

ภาคผนวก

แบบสอบถามเรื่อง การศึกษาพฤติกรรม

คำชี้แจง แบบสอบถามฉบับนี้แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

- ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป
 ตอนที่ 2 พฤติกรรมเชิงจริยธรรมทางสังคม
 ตอนที่ 3 การมุ่งอนาคต

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัว

- เพศ ชาย หญิง
 อายุ.....(ปี)
 อายุราชการ.....(ปี)
 การศึกษา ต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี สูงกว่าปริญญาตรี
 ตำแหน่ง ข้าราชการ พนักงานราชการ

ตอนที่ 2 แบบวัดพฤติกรรมเชิงจริยธรรมทางสังคม

คำแนะนำ : ให้ท่านอ่านข้อคำถามในแต่ละข้อให้เข้าใจ แล้วพิจารณาตัวเลือกในแต่ละข้อว่าข้อใดตรงกับความคิดของท่านมากที่สุด ให้ขีดเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ท่านเลือกเพียง 1 ช่อง ในแต่ละข้อ

2.1 ความซื่อสัตย์

1. นุ่นเปลือยอกทำแจกันดอกไม้บนโต๊ะหัวหน้าแตก เลยกลัวว่าหัวหน้าจะทำโทษ ถ้าท่านเป็นนุ่น ข้อใดต่อไปนี้ตรงกับความคิดของท่านมากที่สุด
 - ฉันจะบอกความจริงกับหัวหน้าถึงแม้จะถูกทำโทษ
 - ฉันจะบอกหัวหน้าว่าแม่บ้านทำแตก
 - ฉันจะไม่บอกหัวหน้าโดยจะปล่อยไว้เฉยๆ
2. หัวหน้าบอกให้กึ่งเอาจดหมายไปส่ง แต่กึ่งลืมไว้บนโต๊ะ เมื่อหัวหน้าถามถึงจึงนึกขึ้นมาได้ ถ้าท่านเป็นกึ่ง ข้อใดต่อไปนี้ตรงกับความคิดของท่านมากที่สุด
 - ฉันก็จะบอกหัวหน้าว่าส่งไปแล้ว
 - ฉันจะไม่บอกอะไรโดยปล่อยเฉยๆ
 - ฉันจะบอกหัวหน้าว่าฉันลืมส่งจดหมาย

3. ขณะที่เดินซื้อของในร้านค้า สัมเห็นกระเป๋าเงินใบหนึ่งตกอยู่ เมื่อเปิดดูก็พบว่าเงินจำนวนมากอยู่ในกระเป๋า ถ้าท่านเป็นสัม ข้อใดต่อไปนี้จะตรงกับความคิดของท่านมากที่สุด
- () ฉันจะไม่ทำอะไร โดยปล่อยเฉยๆ
 - () ฉันจะเก็บไว้ก่อนจนกว่าจะมีคนตามหา
 - () ฉันจะนำกระเป๋าเงินไปให้ตำรวจเพื่อคืนเจ้าของ
4. น้อยไปซื้ออุปกรณ์สำนักงานกับเพื่อน ปรากฏว่าคนขายคิดเงินผิดโดยลืมคิดราคาอุปกรณ์สำนักงานไป 2 อย่าง ถ้าท่านเป็นน้อย ข้อใดต่อไปนี้จะตรงกับความคิดของท่านมากที่สุด
- () ฉันจะเข้าไปหาคนขายและนำเงินไปจ่ายค่าอุปกรณ์ทั้ง 2 อย่าง
 - () ฉันจะเข้าไปหาคนขายแต่ไม่นำเงินไปจ่ายค่าอุปกรณ์ทั้ง 2 อย่าง
 - () ฉันจะทำเฉยๆ เพราะเป็นความผิดของคนขาย
5. ขณะที่รุ่งกำลังรับประทานอาหารอยู่ในร้านแผลงลอยมีคนพุกพล่านนั้น พี่ซึ่งเป็นเพื่อนสนิทของรุ่งก็มากระซิบบอกให้รุ่งไม่ต้องจ่ายเงิน ถ้าท่านเป็นรุ่ง ข้อใดต่อไปนี้จะตรงกับความคิดของท่านมากที่สุด
- () ฉันจะทำเฉยๆ
 - () มีคนมารับประทานอาหารมากและที่ร้านค้ากำลังยุ่งมากแต่ฉันจะไปจ่ายเงิน
 - () มีคนมารับประทานอาหารมากและที่ร้านค้ากำลังยุ่งมากและทำตามคำแนะนำของพี่
6. คนที่บ้านให้เอกไปซื้อของที่ร้านค้า เมื่อซื้อเสร็จปรากฏว่าแม่ค้าทอนเงินเกินมาให้ ถ้าท่านเป็นเอก ข้อใดต่อไปนี้จะตรงกับความคิดของท่านมากที่สุด
- () ฉันจะไม่คืนเงินที่เกินมาให้แม่ค้า
 - () ฉันจะคืนเงินที่เกินมาให้แม่ค้า
 - () ฉันจะทำเฉยๆ เพราะเป็นความผิดของแม่ค้า

2.2 ความเสมอภาคหรือความยุติธรรม

1. หัวหน้าซื้อของฝากมาฝากปิ่นกับเพื่อน และทุกคนก็อยากจะรับประทาน ถ้าท่านเป็นปิ่น ข้อใดต่อไปนี้จะตรงกับความคิดของท่านมากที่สุด
 - () ฉันจะไม่บอกใครเลย
 - () ฉันแบ่งไปที่บ้านด้วย
 - () ฉันจะนำมาวางให้ทุกคนและบอกทุกคนให้รับประทาน
2. นุชได้รับมอบหมายจากหัวหน้าให้บอกเพื่อน ๆ ให้ช่วยกันทำความสะอาดสำนักงาน ถ้าท่านเป็นนุช ข้อใดต่อไปนี้จะตรงกับความคิดของท่านมากที่สุด
 - () ฉันจะบอกให้ทุกคนมาช่วยกันทำตามคำสั่งของหัวหน้า
 - () ฉันจะไม่บอกใคร
 - () ฉันจะสั่งให้ทุกคนทำความสะอาดตามที่หัวหน้าสั่ง
3. วันนี้หัวหน้าซื้อขนมมาให้ท่าน ข้อใดต่อไปนี้จะตรงกับความคิดของท่านมากที่สุด
 - () ฉันจะไม่แบ่งให้ใคร
 - () ฉันจะแบ่งขนมกับเพื่อนในที่ทำงานอย่างเท่าเทียมกัน
 - () ฉันจะแบ่งขนมกับเพื่อน ๆ อย่างเท่าเทียมกันและนำไปทานที่บ้านด้วย
4. หน้อยกับน้อยช่วยกันยกของอยู่และผลออกไปจนแจกันดอกไม้ของหัวหน้าหล่นแตก ถ้าท่านเป็นหน้อย ข้อใดต่อไปนี้จะตรงกับความคิดของท่านมากที่สุด
 - () ฉันจะบอกหัวหน้าว่าฉันและน้อยเป็นคนทำแจกันแตก
 - () ฉันจะบอกหัวหน้าว่าฉันเป็นคนทำแจกันแตก
 - () ฉันจะไม่บอกหัวหน้าว่าใครเป็นคนทำแจกันแตก

2.3 ความเมตตา

1. ขวัญออกไปทำงาน ระหว่างทางเห็นชายคนหนึ่งขอเงินคนที่เดินผ่านไปมา ถ้าท่านเป็นขวัญ
ข้อใดต่อไปนี้จะตรงกับความคิดของท่านมากที่สุด
 () ฉันจะไม่ให้เงินชายคนนี้
 () ฉันจะให้เงินชายคนนี้แม้จะรู้ว่ามันผิดจรรยาบรรณ
 () ฉันจะให้เงินชายคนนี้

2. ขณะเดินกลับบ้าน ก้องเห็นชายตาบอดคนหนึ่งกำลังจะเดินขึ้นสะพานลอย ถ้าท่านเป็นก้อง
ข้อใดต่อไปนี้จะตรงกับความคิดของท่านมากที่สุด
 () ฉันจะช่วยลุงชายตาบอดเดินขึ้นสะพานลอยเพราะเป็นหน้าที่ที่ต้องทำ
 () ฉันจะไม่ช่วยลุงชายตาบอดเดินขึ้นสะพานลอย
 () ฉันจะช่วยลุงชายตาบอดเดินขึ้นสะพานลอย

3. ปูนเห็นแก้วหัวถังน้ำท่าทางหนักมาก ถ้าท่านเป็นปูน ข้อใดต่อไปนี้จะตรงกับความคิดของ
ท่านมากที่สุด
 () ฉันจะเข้าไปช่วยแก้วหัวถังน้ำเพราะเป็นหน้าที่ที่ต้องทำ
 () ฉันจะเข้าไปช่วยแก้วหัวถังน้ำ
 () ฉันจะไม่เข้าไปช่วยแก้วหัวถังน้ำ

4. ขณะที่เฟื่องกำลังเดินที่สนามหญ้าอยู่ก็เห็นนกตัวหนึ่งถูกยิงที่ปีกและไม่สามารถบินได้ ถ้า
ท่านเป็นเฟื่อง ข้อใดต่อไปนี้จะตรงกับความคิดของท่านมากที่สุด
 () ฉันจะช่วยพาไปรักษา
 () ฉันอยากช่วยแต่ไม่ช่วยเพราะไม่รู้จะทำอย่างไร
 () ฉันไม่ช่วยเพราะว่าช่วยไม่เป็น

5. แดงเห็นสุนัขตัวหนึ่งท่าทางผอมโซ นอนหมอบอยู่ข้างรั้วบ้านและที่บ้านก็มีข้าวเย็น
เหลืออยู่ ถ้าท่านเป็นแดง ข้อใดต่อไปนี้จะตรงกับความคิดของท่านมากที่สุด
 () ฉันจะไปหาข้าวที่บ้านมาให้มันกิน
 () ฉันจะไม่ไปหาข้าวที่บ้านมาให้มันกิน
 () ฉันตั้งใจจะช่วยเหลือสุนัขตัวนี้

2.4 การเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม

1. นิลเห็นเพื่อนบ้านคนหนึ่งนำขยะมาทิ้งไว้ที่ริมถนน โดยไม่ยอมเทลงในถังขยะ ถ้าท่านเป็น นิล ข้อใดต่อไปนี้ตรงกับความคิดของท่านมากที่สุด
 - () ฉันจะนำขยะไปเทลงในถังขยะ
 - () ฉันจะนำขยะไปเทลงในถังขยะและแนะนำเพื่อนบ้านคนนั้น
 - () ฉันจะไม่นำขยะไปเทลงในถังขยะ
2. ขณะที่เร่งเดินข้ามทางม้าลายอยู่นั้น ก็เห็นคนบางคนข้ามถนนโดยไม่ใช้ทางม้าลาย ถ้าท่าน เป็นแก่ ข้อใดต่อไปนี้ตรงกับความคิดของท่านมากที่สุด
 - () ฉันก็จะไม่ข้ามถนนด้วยทางม้าลายหรือสะพานลอย
 - () ฉันข้ามถนนด้วยทางม้าลายหรือสะพานลอยและแนะนำให้คนอื่นทำตาม
 - () ฉันข้ามถนนด้วยทางม้าลายหรือสะพานลอย
3. บ้านน้อยอยู่ริมคลอง และน้อยเห็นว่ามียหลายบ้านที่มักจะเทขยะทิ้งลงในคลอง ถ้าท่านเป็น น้อย ข้อใดต่อไปนี้ตรงกับความคิดของท่านมากที่สุด
 - () ฉันจะไม่เทขยะลงในคลองและแนะนำให้คนอื่นทำตาม
 - () ฉันจะไม่เทขยะลงในคลองเลย
 - () ฉันจะเทขยะลงในคลองตามคนอื่น
4. ขณะที่เพชรกำลังเข้าแถวเพื่อรอซื้ออาหารอยู่นั้น ก็เห็นคนบางคนไม่ยอมเข้าแถว แต่เดินไป แหยงคนอื่นซื้ออาหาร ถ้าท่านเป็นเพชร ข้อใดต่อไปนี้ตรงกับความคิดของท่านมากที่สุด
 - () ฉันจะเข้าแถวเพื่อรอซื้ออาหารทุกครั้ง
 - () ฉันจะเข้าแถวเพื่อรอซื้ออาหารทุกครั้งและแนะนำให้คนอื่นทำตาม
 - () ฉันจะแทรกแถวรอซื้ออาหารตามคนอื่น
5. พลอยพบว่ามีคนทำน้ำหกอยู่ที่พื้นแต่ไม่ยอมเช็ดให้แห้ง ถ้าท่านเป็นพลอย ข้อใดต่อไปนี้ ตรงกับความคิดของท่านมากที่สุด
 - () ฉันจะหาผ้ามาเช็ดพื้นให้แห้งจะได้ไม่มีคนลื่นล้ม
 - () ฉันจะหาผ้ามาเช็ดพื้นให้แห้งจะได้ไม่มีคนลื่นล้ม โดยจะบอกให้คนอื่นทำตาม
 - () ฉันจะทำเฉยๆ

2.5 ความกตัญญูทศเวท

1. คุณย่าบอกให้ไก่ช่วยนวดขาให้หน่อย แต่ไก่กำลังคูทิวีอย่างติดพัน ถ้าท่านเป็นไก่ ข้อใดต่อไปนี้จะตรงกับความคิดของท่านมากที่สุด
 - () ฉันจะขอดูหนังให้จบก่อนแล้วค่อยไปนวด
 - () ฉันจะบอกให้คุณย่ามานอนที่หน้าทีวีเพื่อจะนวดให้พร้อมกับคูทิวีไปด้วย
 - () ฉันจะเลิกคูทิวีแล้วไปนวดให้คุณย่า
2. นงรู้สึกหิวข้าวมาก แต่เห็นคุณแม่กำลังล้างเครื่องครัวที่ใช้ทำกับข้าวอยู่ถ้าท่านเป็นนง ข้อใดต่อไปนี้จะตรงกับความคิดของท่านมากที่สุด
 - () ฉันจะล้างแทนแม่แล้วทานข้าวพร้อมกัน
 - () ฉันจะล้างแทนแม่แล้วให้แม่ทานข้าวก่อน
 - () ฉันตั้งใจช่วยคุณแม่ล้างเครื่องครัว
3. หลังเลิกงานอันเดินเข้าบ้านก็เห็นคุณปู่กำลังซ่อมเครื่องตัดหญ้าอยู่ ถ้าท่านเป็นอัน ข้อใดต่อไปนี้จะตรงกับความคิดของท่านมากที่สุด
 - () ฉันจะช่วยคุณปู่ซ่อมเครื่องตัดหญ้า
 - () ฉันจะซ่อมเครื่องตัดหญ้าแทนคุณปู่
 - () ฉันจะซ่อมเครื่องตัดหญ้าแทนคุณปู่เมื่อนั้นว่าง
4. เช้าวันอาทิตย์ กุ้งเห็นแม่ขนหมอนและที่นอนออกมาทำความสะอาด ถ้าท่านเป็นกุ้ง ข้อใดต่อไปนี้จะตรงกับความคิดของท่านมากที่สุด
 - () ฉันจะทำความสะอาดหมอนและที่นอนแทนแม่
 - () ฉันจะช่วยแม่ทำความสะอาดหมอนและที่นอนเมื่อนั้นว่าง
 - () ฉันจะช่วยแม่ทำความสะอาดหมอนและที่นอน
5. หลังเลิกงาน ขณะที่ดาวกำลังจะกลับบ้าน ก็เห็นหัวหน้ากำลังล้างรถอยู่ ถ้าท่านเป็นดาว ข้อใดต่อไปนี้จะตรงกับความคิดของท่านมากที่สุด
 - () ฉันจะช่วยหัวหน้าล้างรถเมื่อนั้นว่าง
 - () ฉันจะล้างรถแทนหัวหน้า
 - () ฉันจะช่วยหัวหน้าล้างรถ

ตอนที่ 3 แบบวัดลักษณะมุ่งอนาคต

คำแนะนำ : ให้ท่านอ่านข้อความแต่ละข้อให้เข้าใจ แล้วพิจารณาแต่ละข้อความว่าตรงกับความคิดของท่านในขณะนี้มากที่สุดเพียงใด ให้ขีดเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่มีตัวเลข จาก “จริง” ถึง “ไม่จริง” เพียงแห่งเดียวในแต่ละข้อ

1. ถ้าฉันพบปัญหาไม่ว่าเรื่องใดก็ตาม ฉันจะหาทางแก้ปัญหาให้หมดไป โดยไม่ให้ผู้อื่นเดือดร้อน

.....
 จริง ค่อนข้างจริง ไม่ค่อยจริง ไม่จริง

2. ฉันคิดว่าเราไม่ควรปล่อยเวลาว่างโดยไม่ทำประโยชน์อะไร ควรจะใช้เวลาว่างในการทำกิจกรรมต่าง ๆ

.....
 จริง ค่อนข้างจริง ไม่ค่อยจริง ไม่จริง

3. ฉันจะพยายามทำงานที่หัวหน้าสั่งให้เสร็จก่อนถึงเวลาที่กำหนด

.....
 จริง ค่อนข้างจริง ไม่ค่อยจริง ไม่จริง

4. ฉันหาความรู้ใหม่ ๆ อยู่เสมอ เพื่อความก้าวหน้าในการทำงาน

.....
 จริง ค่อนข้างจริง ไม่ค่อยจริง ไม่จริง

5. ฉันคิดว่าความขยันหมั่นเพียร และความตั้งใจ จะทำให้ฉันประสบความสำเร็จในการทำงาน

.....
จริง	ค่อนข้างจริง	ไม่ค่อยจริง	ไม่จริง

6. ถ้าพบปัญหาในเรื่องใดก็ตาม ฉันจะหาทางแก้ปัญหาเหล่านั้น โดยพยายามคิดวางแผนแก้ไขอย่างรอบคอบ

.....
จริง	ค่อนข้างจริง	ไม่ค่อยจริง	ไม่จริง

7. ถ้าได้รับมอบหมายงานจากหัวหน้า ฉันจะคิดวางแผนการทำงานอย่างเป็นขั้นตอนจนงานสำเร็จลุล่วง

.....
จริง	ค่อนข้างจริง	ไม่ค่อยจริง	ไม่จริง

8. ฉันวางแผนเกี่ยวกับการเรียนต่อในอนาคตไว้แล้ว

.....
จริง	ค่อนข้างจริง	ไม่ค่อยจริง	ไม่จริง

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล

นายอิทธิชัย รักษาณรงค์

วัน เดือน ปีเกิด

22 พฤศจิกายน 2520

ที่อยู่ปัจจุบัน

เลขที่ 153 ซอยแมนศรี 2 ถนนบำรุงเมือง
แขวงคลองมหานาค เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย
กรุงเทพมหานคร 10100
โทร. 089-770-8976

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2526-2535

ประถมศึกษา-มัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนเซนต์คาเบรียล

พ.ศ. 2535-2537

มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนอานวยศิลป์ พระนคร
รุ่นที่ 68 ตอน 2

พ.ศ. 2539-2542

ปริญญาตรีวิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาสถิติประยุกต์
สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

พ.ศ. 2549

เข้าศึกษาระดับมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารสังคม
มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

ประวัติการทำงาน

พ.ศ. 2544-2549

เจ้าหน้าที่ “มูลนิธิปวีณาหงสกุลเพื่อเด็กและสตรี”

พ.ศ. 2549

เจ้าหน้าที่ศูนย์บริการร่วม
กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
กรุงเทพ 1 (ป้อมปราบ)